

GİRNE
17-18 EKİM 2020

AKDENİZ 3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EDİTÖR

AYNURƏ ƏLİYEVƏ

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020
GİRNE

EDİTÖR

AYNURƏ ƏLİYEVƏ

UBAK YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

akdenizkongresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

[https:// www.akdenizkongre.org](https://www.akdenizkongre.org)

*Bu kitabın tüm hakları UBAK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.*

UBAK Publications – 2020 ©

Yayın Tarihi: 25.10.2020

ISBN: 978-605-60737-7-9

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

17-18 EKİM 2020
GİRNE

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Prof. Dr. Ergün Koca
Düzenleme Kurulu Başkanı: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Aynurə Əliyeva
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: USE Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

KATILAN ÜLKELER

Türkiye –Hindistan- Azerbaycan- Ukrayna- Pakistan- Gana

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas GHAFFARI

Tebriiz Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV

Ufa State Petroleum Technological
University

Prof. Dr. Ariz Avaz GOZALOV

Moskova Devlet Üniversitesi

Dr. Lale Sariye AKAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Ahmet GÜMÜŞ

İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Burcu Semin AKEL

Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA

Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZI

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA

Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU

Başkent Üniversitesi

Doç. Dr. Nurhan AYDIN

Kafkas Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA

K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. Mehmet Fırat BARAN

Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO

Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev

Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Karligash BAYTANASOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALİBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel

Ghardaia Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER

Ürdün Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Tüba KARAHİSAR

Uşak Üniversitesi

Doç Dr. Mehmet KAYA
Dicle Üniversitesi

Dosmukhamedov Atyrau Devlet
Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU
Ardahan Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE
Cumhuriyet Üniversitesi

Doç Dr. Elif AKPINAR KÜLEKÇİ
Atatürk Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Sonali MALHOTRA
Delhi Balbahtri Academy

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN
Şırnak Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI
Pakistan Language Academy

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yaprak I. OZDEMİR
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Urumiye Üniversitesi

Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ
Munzur Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG
Wuhan Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet AYDIN
Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Ergün KOCA
Girne Amerikan Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel SİLİCİ
Erciyes Üniversitesi

Doç. Dr. Işık SEZEN
Atatürk Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020- GİRNE

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020
GİRNE
KONGRE PROGRAMI

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020- GİRNE

KONGR PROGRAMI

NOT:

- Sunum süresi her bildiri için 15 dakikadır.
- Otuurm başkanı istediği zaman ara verebilir.
- Sunumlar skype üzerinden ve power point ile anlatılacaktır. Her oturum için SKYPE gurubu oluşturulacaktır. Sunum yapan katılımcı ekranın diğer katılımcılar ile paylaşacaktır.
- **(skype ile aradığımızda aşağıda sağ köşede iki tane üst üste kareden ekranı paylaş yapılacaktır.)**

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
18 EKİM 2020 – GİRNE

18 EKİM 2020

UBAK 1	UBAK 2	UBAK 3
OTURUM 1 10:00 - 13:00 OTURUM BAŞKANI: KHORRAM MANAFİDİZAJI	OTURUM 1 10:00 - 13:00 OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ERGÜN KOCA	OTURUM 1 10:00 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: ECE BURU
DOKTORA ADAYI HASAY CAHANGİROV Azerbaycan'da Organize Sanayi Bölgelerinin Organizasyonunda Türkiye Deneyiminin Uygulanması	ASLI YİĞİT DOÇ. DR. ALEV GİRLİ Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Olan 0-12 Yaş Aralığındaki Çocukların Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Hazırlanmasında Ve Uygulanmasında Psiko Eğitimsel Profili (Pep-R) Ölçeği Kullanım Etkililiğinin İncelenmesi	MEHMET EMİN LAYIK Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 4 İç Hastalıkları Stajının Logic Model İle Değerlendirilmesi

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020- GİRNE

PHD CANDIDATE KHASAY JAHANGIROV The Role Of Industrial Parks In Providing Employment In Countries Around The World	DOS. ZİYAFƏT HÜSEYNOVA XX Əsr Azərbaycan Qəzəl Dilinin Saflaşdırılması: Şahin Fazilin Vətənpərvərlik Mövzulu Qəzəlləri Əsasında	ECE BURU Scapula'nın Gelişimi Ve Kemikleşme Anomalilerinin Klinik Prezentasyonları
DR. ÖĞR. ÜYESİ SELMİNAZ ADIGÜZEL Uluslararası Ticarete Stratejik İşbirliği	DR. ÖĞR. ÜYESİ FERDA ATLI Bir Kahraman Yaratma Süreci Ve Sevim Burak'ın Pencere'si	DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ALİ GÖZÜKÜÇÜK Yabancı cisim Aspirasyonunda Sanal Bronkoskopi Ameliyat Endikasyonunu Etkiler mi?
DR. RECEP BÜLENT ŞENSES Varlık Vergisinin Kısa Analizi	PH.D IN PHILOLOGY MAHIRA HAJIYEVA Distorted Reflection of Reality. Satire in Utopia.	OP. DR. ALPER VARMAN D. Ö. Ü. NECATİ UZUN UZM. DR. MEHMET AKİF AKINCI Kronik Anal Fissür Hastalarında Psikiyatrik Belirtilerin Değerlendirilmesi
DR. YAVUZ ÖZEK Türkiye'de Sabit Sermaye Yatırımlarının Ekonomik Büyümeye Etkisi: Saklı Eşbütünlüşmeden Kanıtlar	DR. VENHAR KAPLAN PROF. DR. NECATİ CEMALOĞLU Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri İle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	Ahmet Hakan Unlu Huseyin Bilgin Bilgic Serkan Bakirci Selin Hacilarlioglu Hasan Eren Tulin Karagenc Genetic And Antigenic Diversity In Theileria Annulata Populations After Sexual Recombination
MUHAMMAD SAMİULLAH KHAN DR. ÖĞR. ÜYESİ AYKUT ŞARKGÜNEŞİ Döviz Kuru, Ekonomik Büyüme, İmalat Oranı Ve Cari Açık İlişkisinin Yapısal Ekonomik Temeller Bağlamında Değerlendirilmesi: Pakistan Uygulaması	DR. VENHAR KAPLAN PROF. DR. NECATİ CEMALOĞLU Öğretmenlerin Kişilik Özelliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	DR. ÖĞRETİM ÜYESİ CENK BALTA PROF. DR. YEKTA ALTEMUR KARAMUSTAFAOĞLU Primer Göğüs Duvar Tümörlerinde Sağ Kalım Ve Prognoz: Tek Merkez Deneyimi
ARŞ. GÖR. SELEN BAKIŞ PROF. DR. HAKAN KİTAPÇI Yeşil Reklamların Tüketici Satınalma Niyetine Etkisinde Tüketici Düşünce Tarzlarının Rolü	ZİYA KIVANÇ KIRAÇ Ulusun Kuruluşu Ve Değişen Paradigma	İREM ARSLAN EBRU TEZCAN ASKERİ ÇANKAYA MERYEM YAVUZ VAN GIERSBERGEN

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020- GİRNE

			Examining The Studies Of Nursing Students Related To Informatics: Literature Review
DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM AYDIN DR. ÖĞR. ÜYESİ BULUT DÜLEK Covid-19 Pandemisinin Pazarlama Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri	PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Kıbrıs Türk Ağzlarındaki Yansıma Sözcükler		MERYEM YAVUZ VAN GIERBERGEN ÖZGÜR SİNAN DAYI BUSE OĞUZ ASKERİ ÇANKAYA Nursing Undergraduate Education: Student Profile 2016-2019
DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM AYDIN DR. ÖĞR. ÜYESİ BULUT DÜLEK Telafi Paradoksu Kavramının Kuramsal Çerçeve İncelenmesi			DR. ÖĞRETİM ÜYESİ, ATİYE KARAKUL ARŞ. GÖREVLİSİ, PINAR DOĞAN Gazete Haberlerinde Epilepsi Ve Çocuk: Eleştirel Söylem Analizi
MAMTA KUMARI Legal Framwork For Online Payment In India			ARŞ. GÖREVLİSİ, PINAR DOĞAN DR. ÖĞRETİM ÜYESİ, ATİYE KARAKUL Preterm Ve Term Yenidoğanlarda Venöz Kan Alma İşlemi Sırasında Uygulanan Non-Farmakolojik Yöntemlerinin Ağrıya Etkisi İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi
Mustafa ÖZYEŞİL The Investigation of Relationship between Financial Ratios and Firm's Stock Price Performance: A Research on Industrial Firms Listed in Borsa Istanbul – 30 Index			OP. DR. HALUK TÜMER 11 Primer Safra Kesesi Kanselerinin Retrospektif Analizi
BHUMIKA SHARMA MOHAMMED MUQTADIR DILSHAD ZARINE SHRADHANJALI PATRA Example of New Zealand vis-à-vis Legislative Framework for Covid-19 Management			HASAN GENÇOĞLU FÜSUN ERTEN Yeni Anksiyolitikler İçin Muhtemel Bir Hedef Olarak Metabotropik Glutamat Reseptörleri (mGluR)

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020- GİRNE

UBAK 1	UBAK 2	UBAK 3
OTURUM 2 14: 00 - 17: 00 OTURUM BAŞKANI: KHORRAM MANAFİDİZAJİ	OTURUM 2 14: 00 – 17 : 00 OTURUM BAŞKANI: DR. LEMAN KUZU	OTURUM 2 14: 00 - 17: 00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. SÜLEYMAN İNAN
SERKAN AÇIKGÖZ DR. ÖĞR. ÜYESİ VEFALI ENSEROV Geleneksel Televizyondan Dijital Yayın Platformlarına Dönüşüm: Netflix Ve Blutv Örneği	GÜLHANIM KARAOĞLU Covid-19 Pandemisinin Panoptik Görünümü: Koruma Ve Kontrol İkilemi	DOÇ.DR.SÜLEYMAN İNAN, DR.BERKAN ÇETİNKAYA, SELCAN SENGÜL BEKİR ÖZKAN Removal Of Co(II) And Ni(II) Ions From Aqueous Solution Using Cyanex 272 Impregnated Amberlite XAD-7 Resin
ZUHAL ERGÜN GÜLSEMİN MİSİRLİ Türk Tv Dizilerinde Kötü-Komik Karakterler Üzerine Eleştirel Bir İnceleme: Zümrüdüanka Dizisi Örneği	DR. ÖĞR. ÜYESİ TAHA EMRE ÇİFTÇİ Vergi Güvenlik Tedbiri Olarak Teminat Uygulaması	DOÇ. DR. SÜLEYMAN İNAN Separation Of Europium From Aqueous Solution Using Amorphous Cerium Phosphate
GÜLSEMİN MİSİRLİ ZUHAL ERGÜN Olağanüstü Dönemlerde Habercilik Ve Gazetecilik	DR. ÖĞR. ÜYESİ TAHA EMRE ÇİFTÇİ Türk Vergi Hukukunda Kanun Yolundan Vazgeçme Müessesesi	DR. SEMİH GÖRDÜK Suda Çözünür Özellik Gösteren Bakır(II) Ftalosiyanın Bileşiminin Sentezi Ve

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020- GİRNE

Etiği: İnternet Haber Sitelerinde Koronavirüs Haberlerinin Sunumu		Karakterizasyonu
AYŞEGÜL BEKMEZ Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Mezar Taşları Bir Mahalle Haziresi Üzerinden Değerlendirme	EZGİ METE KAYA DOÇ. DR. FİKRET RAMAZANOĞLU GÖNÜL AK İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor İstanbul Çalışanlarının Mutluluk Ve Sosyalleşme Düzeylerinin İncelenmesi	DR. SEMİH GÖRDÜK Mg(II) Ftalosiyanın Bileşiğinin Singlet Oksijen Üretim Kapasitesinin Araştırılması
PHD STUDENT ASMAR GOYUSHOVA Historical Studies In The Light Of Geographical Data. Eastern Anatolia: The Geography Of Urartu	ОЛЬГА БЫКОВА Образ Казахстана В Мемуарах У. Любович «Расскажу Вам О Казахстане»	KUTAY ÇİKOĞLU GÖKHAN SAĞLAM KUBİLAY KAAN BOLGÜN Proportional Filling Valve With Stepper Motor
ASSOC. PROF. PH.D. IN PHILOLOGY VUSALA AGHABAYLI Gender Aspects Of Culture	DOKTORANT AYTƏN HÜSEYNOVA PROFESSOR GÜLZAR İBRAHİMOVA Cənubi Qafqazda Geosiyasi Subyektlərin Regiona Təsiretmə Dərəcəsi: İran İslam Respublikası	ALPER KOÇYİĞİT Koç Testislerinin Üç Boyutlu Modellenmesi
MURAT BALCI Engelsiz Turizm Kapsamında Çanakkale Şehrinin Değerlendirilmesi	TOLGA KAAN BAHADIR Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) Girecek Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Umutsuzluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	ARŞ. GÖR. MUHAMMED EMİN TOLU DR. ÖĞR. ÜYESİ DİLEK NUR ÖZEN PROF. DR. UĞUR KÖKLÜ Ejektörlü Bir Soğutma Sisteminin İki Farklı Soğutucu Akışkan İçin Termodinamik Analizi
EDA ERİŞ KIZGIN ARŞ. GÖR. AYŞEGÜL BEKMEZ Manisa'daki Osmanlı Dönemi Sıbyan Mekteplerine İşlev Ve Mimari Eksenli Bir Bakış	ÖZ. EĞT. UZM. PSİKOLOG EBRU UYLAŞ DOÇ. DR. ALEV GİRLİ Otizm Spektrum Bozukluğu Tanılı Çocuklar İçin Geliştirilen Zihin Okuma Becerileri Öğretimi Programının Etkililiğinin İncelenmesi	ZİR. MÜH. KÜBRA DUDU DEMİR DOÇ.DR. GÜLCAN TARLA Antalya İlinde Sera Alanlarında Yetiştirilen Aşılı Ve Aşısız Domateslerde Kök-Ur Nematodları (<i>Meloidogyne spp.</i>) Türlerinin Ve Uurlanma Düzeyinin Belirlenmesi

AKDENİZ ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
17-18 EKİM 2020- GİRNE

DR. ÖĞR. ÜYESİ, ASMAA YOUNIS Peygamberlerin İnsanlara Güven Yayma Yöntemi	MUMTAJ DR.RİTU SALARİA Legal Challenges Faced By The Woman: Indian Perspective	DOÇ. DR. GÜLCAN TARLA PROF. DR. ŞENER TARLA Türkiye’de <i>Coccinella septempunctata</i> (L.) (Coleoptera: Coccinellidae)’nın Larva Parazitoitinin Tespiti
MUHAMMMAD SULEMAN NASIR Principles Of A Successful Social Life, In The Light Of Islamic Teachings	MARTIN KUDWO AKOTEY Review Of Theories Of Social Power	PROF. DR. ŞEYDA ZORER ÇELEBİ DOÇ. DR. ZEHRA EKİN Farklı Olgunlaşma Dönemlerinde Hasat Edilen Dalı Darı (<i>Panicum Virgatum</i>) Çeşitlerinin Biyokütle Ve Yem Kalitesinin Belirlenmesi
		ZİRAAT MÜHENDİSİ RESUL MUT PROF. DR. CEVDET ŞEKER ÖĞR. GÖR. DR. HAMZA NEĞİŞ Farklı Toprak İşleme Yöntemlerinin Toprağın Hacim Ağırlığı, Penetrasyon Direnci Ve Porozitesi Üzerine Etkisi

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

KONGRE PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ ÖZET METİNLERİ

Khasay Jahangirov*THE ROLE OF INDUSTRIAL PARKS IN PROVIDING EMPLOYMENT IN COUNTRIES AROUND THE WORLD*

1

Hasay Cahangirov*AZERBAJCAN'DA ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN ORGANİZASYONUNDA TÜRKİYE DENEYİMİNİN UYGULANMASI*

4

Selminaz Adıgüzel*ULUSLARARASI TİCARETTE STRATEJİK İŞBİRLİĞİ*

7

Recep Bülent Şenses*VARLIK VERGİSİNİN KISA ANALİZİ*

8

Yavuz Özek*TÜRKİYE'DE SABİT SERMAYE YATIRIMLARININ EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİSİ: SAKLI EŞBÜTÜNLEŞMEDEN KANITLAR*

9

Muhammad Samiullah KHAN & Aykut ŞARKGÜNEŞİ*DÖVİZ KURU, EKONOMİK BÜYÜME, İMALAT ORANI VE CARİ AÇIK İLİŞKİSİNİN YAPISAL EKONOMİK TEMELLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ: PAKİSTAN UYGULAMASI*

12

Selen Bakış & Hakan Kitapçı*YEŞİL REKLAMLARIN TÜKETİCİ SATINALMA NİYETİNE ETKİSİNDE TÜKETİCİ DÜŞÜNCE TARZLARININ ROLÜ*

15

İbrahim AYDIN & Bulut DÜLEK*TELAFİ PARADOKSU KAVRAMININ KURAMSAL ÇERÇEVDE İNCELENMESİ*

17

İbrahim AYDIN & Bulut DÜLEK*COVID-19 PANDEMİSİNİN PAZARLAMA FAALİYETLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ*

18

Mamta Kumari*LEGAL FRAMWORK FOR ONLINE PAYMENT IN INDIA*

19

Mustafa ÖZYEŞİL*THE INVESTIGATION OF RELATIONSHIP BETWEEN FINANCIAL RATIOS AND FIRM'S STOCK PRICE PERFORMANCE: A RESEARCH ON INDUSTRIAL FIRMS LISTED IN BORSA ISTANBUL – 30 INDEX*

20

Bhumika Sharma & Mohammed Muqtadir & Dilshad Zarine & Shradhanjali Patra*EXAMPLE OF NEW ZEALAND VIS-À-VIS LEGISLATIVE FRAMEWORK FOR COVID-19 MANAGEMENT*

21

Serkan AÇIKGÖZ & Vefah ENSEROV*GELENEKSEL TELEVİZYONDAN DİJİTAL YAYIN PLATFORMLARINA DÖNÜŞÜM: NETFLİX VE BLUTV ÖRNEĞİ*

23

Gülsemin Mısırlı & Zuhale Ergün*OLAĞANÜSTÜ DÖNEMLERDE HABERCİLİK VE GAZETECİLİK ETİĞİ: İNTERNET HABER SİTELERİNDE KORONAVİRÜS HABERLERİNİN SUNUMU*

25

Zuhale Ergün & Gülsemin Mısırlı*TÜRK TV DİZİLERİNDE KÖTÜ-KOMİK KARAKTERLER ÜZERİNE ELEŞTİREL BİR İNCELEME: ZÜMRÜDÜANKA DİZİSİ ÖRNEĞİ*

27

Ayşegül BEKMEZ*SOSYAL TARİH KAYNAĞI OLARAK MEZAR TAŞLARI BİR MAHALLE HAZİRESİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME*

29

Asmar Goyushova	
<i>HISTORICAL STUDIES IN THE LIGHT OF GEOGRAPHICAL DATA. EASTERN ANATOLIA: THE GEOGRAPHY OF URARTU.</i>	30
Vusala Aghabayli	
<i>GENDER ASPECTS OF CULTURE</i>	32
Murat Balcı	
<i>ENGELSİZ TURİZM KAPSAMINDA ÇANAKKALE ŞEHRİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	33
Eda ERİŞ KIZGIN & Aysegül BEKMEZ	
<i>MANİSA'DAKİ OSMANLI DÖNEMİ SİBYAN MEKTEPLERİNE İŞLEV VE MİMARİ EKSENLİ BİR BAKIŞ</i>	35
ASMAA YOUNIS	
<i>PEYGAMBERLERİN İNSANLARA GÜVEN YAYMA YÖNTEMİ</i>	37
Aşlı Yiğit & Alev Gırlı	
<i>OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU TANISI OLAN 0-12 YAŞ ARALIĞINDAKİ ÇOCUKLARIN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASINDA VE UYGULANMASINDA PSİKO EĞİTİMSEL PROFİLİ (PEP-R) ÖLÇEĞİ KULLANIM ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ</i>	38
Ziyafət Hüseynova	
<i>XX ƏSR AZƏRBAYCAN QƏZƏL DİLİNİN SAFLAŞDIRILMASI:ŞAHİN FAZİLİN VƏTƏNPƏRVƏRLİK MÖVZULU QƏZƏLLƏRİ ƏSASINDA</i>	40
Ferda ATLI	
<i>BİR KAHRAMAN YARATMA SÜRECİ VE SEVİM BURAK'IN PENCERE'Sİ</i>	42
Mahira Hajiyeva	
<i>DISTORTED REFLECTION OF REALITY. SATIRE IN UTOPIA</i>	44
Venhar KAPLAN & Necati CEMALOĞLU	
<i>ÖĞRETMENLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ</i>	45
Venhar KAPLAN & Necati CEMALOĞLU	
<i>ÖĞRETMENLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ</i>	47
Martin Kudwo Akotey	
<i>REVIEW OF THEORIES OF SOCIAL POWER</i>	50
Ziya Kıvanç Kıraç	
<i>ULUSUN KURULUŞU VE DEĞİŞEN PARADİGMA</i>	51
Aytən HÜSEYNOVA & Gülzar İBRAHİMOVA	
<i>THE LEVEL OF INFLUENCE OF GEOPOLITICS IN THE SOUTH CAUCASUS ON THE REGION: THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN</i>	53
Ergün Koca & Ayşen Koca	
<i>KIBRIS TÜRK AĞIZLARINDAKİ YANSIMA SÖZCÜKLER</i>	56
Gülhanım Karaoğlu	
<i>COVID-19 PANDEMİSİNİN PANOPTİK GÖRÜNÜMÜ: KORUMA VE KONTROL İKİLEMİ</i>	58
Taha Emre ÇİFTÇİ	
<i>VERGİ GÜVENLİK TEDBİRİ OLARAK TEMİNAT UYGULAMASI</i>	59
Taha Emre ÇİFTÇİ	
<i>TÜRK VERGİ HUKUKUNDA KANUN YOLUNDAN VAZGEÇME MÜESSESESİ</i>	61
Ezgi METE KAYA & Fikret RAMAZANOĞLU & Gönül AK	
<i>İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SPOR İSTANBUL ÇALIŞANLARININ MUTLULUK VE SOSYALLEŞME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ</i>	62
ОЛЬГА БЫКОВА	
<i>ОБРАЗ КАЗАХСТАНА В MEMУАРАХ У. ЛЮБОВИЧ «РАССКАЖУ ВАМ О КАЗАХСТАНЕ»</i>	64

Tolga Kaan BAHADIR	
<i>KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA (KPSS) GİRECEK BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UMUTSUZLUK VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ</i>	65
Ebru UYLAŞ & Alev GİRLİ	
<i>OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU TANILI ÇOCUKLAR İÇİN GELİŞTİRİLEN ZİHİN OKUMA BECERİLERİ ÖĞRETİMİ PROGRAMININ ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ</i>	66
Mumtaj & Ritu Salaria	
<i>LEGAL CHALLENGES FACED BY THE WOMAN: INDIAN PERSPECTIVE</i>	68
Muhammad Suleman Nasir	
<i>PRINCIPLES OF A SUCCESSFUL SOCIAL LIFE, IN THE LIGHT OF ISLAMIC TEACHINGS</i>	69
İnci HƏŞİMOVA	
<i>TƏKRARLAR BƏDİİ ƏDƏBİYYAT NÜMÜNƏLƏRİNDƏ FORMAL BAĞLILIĞIN İFADƏSİ KİMİ (FRANSIZ VƏ AZƏRBAYCAN DİLLƏRİNİN MATERİALLARI ƏSASINDA)</i>	70

GİRNE
17-18 EKİM 2020

THE ROLE OF INDUSTRIAL PARKS IN PROVIDING EMPLOYMENT IN COUNTRIES AROUND THE WORLD

Khasay Jahangirov

PhD candidate

The Republic of Azerbaijan, Western Caspian University

ORCID ID 0000-0003-0299-8364

ABSTRACT

One of the most important problems faced by the world countries in the economic and social spheres is the provision of employment. The rapid increase in the number of the world's population leads to a number of socio-economic problems that are of vital importance in ensuring employment among these problems. The level of employment of the economically active population in the world directly affects the country's economic development indicators. Thus, the level of unemployment is directly proportional to the increase in the number of poor population, and as unemployment increases, the number of the poor population also increases. Ensuring employment makes it necessary to protect existing jobs and create new ones. Among the types of economic activity, industry and its various branches are important in terms of labor productivity. Industry also plays an important role in the formation of added value. At present, most countries around the world are successfully using Industrial Parks (İP) to solve a number of economic problems, including employment. Recently, Industrial Parks have become an important tool in modernizing industry, creating new production areas and attracting foreign investment in this area. The article analyzes the experience of a number of countries around the world have succeeded in solving the problem of employment through the application of Industrial Parks. The importance of industrial parks in providing employment using statistics from different world countries was explained. One of the problems in providing employment is the gender factor, and the issue of women's employment in this area is very important. In this regard, the application of the experience of these countries in Azerbaijan was explained by analyzing the successful results achieved in the employment of women through Industrial Parks on the example of Southeast Asian countries. In particular, the use of Industrial Parks in the development of the textile industry dominated by women was studied. The analysis shows that industrial parks, which play an open door role for local and foreign investments due to various incentives, are highly effective in the development of

industry in the world countries, as well as in solving the problem of traceability. In the experience of a number of countries, special attention is paid to the number of new jobs to be created by residents in Industrial Parks. In this regard, it is necessary to correctly determine the balance between the demand for the number of jobs in Industrial Parks and the volume of concessions, and the article also explains the issues of determining this balance.

Keywords: economy, industry, employment, Industrial Parks, investment

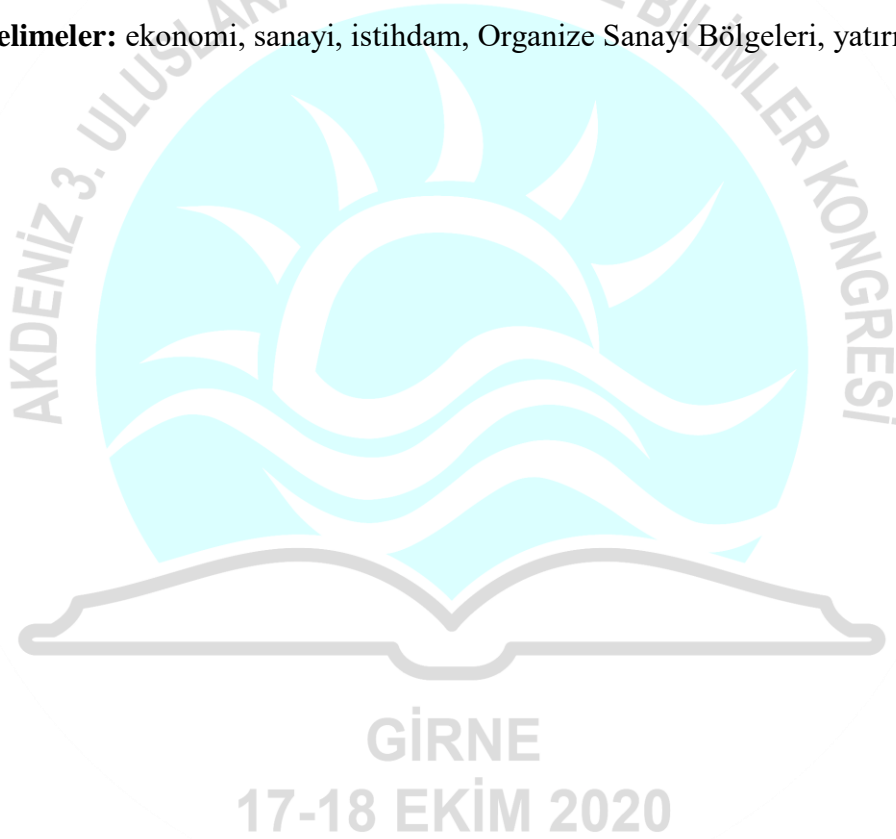
DÜNYA GENELİNDEKİ ÜLKELERDE İSTİHDAMIN SAĞLANMASINDA ORGANIZE SANAYİ BÖLGELERİNİN ROLÜ

ÖZET

Günümüzde dünya çapında ülkelerin karşı karşıya olduğu en önemli ekonomik ve sosyal sorunlardan biri istihdamın sağlanmasıdır. Dünya nüfusunun istikrarlı büyümesi bir dizi sosyo-ekonomik sorunu ortaya çıkarmaktadır ve bu sorunlar arasında istihdam hayati önem taşımaktadır. Dünya genelindeki ülkelerin ekonomik olarak aktif nüfusunun istihdam düzeyinin ülkenin ekonomik kalkınma göstergeleri üzerinde doğrudan etkisi vardır. Böylece, işsizlik seviyesi yoksul insan sayısındaki artışla doğru orantılı olup, işsizlik arttıkça yoksulların sayısı da artmaktadır. İstihdam sağlamak, mevcut işyerlerinin korunmasını ve yenilerinin yaratılmasını gerekli kılmaktadır. Ekonomik faaliyet türleri arasında endüstri ve onun çeşitli alanları istihdam kapasitesi açısından önem arz etmektedir. Sanayi, katma değer oluşmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Günümüzde dünyanın dört bir yanındaki çoğu ülke, istihdam da dahil olmak üzere bir dizi ekonomik sorunu çözmek için Organize Sanayi Bölgelerini (OSB) başarıyla kullanmaktadır. Son zamanlarda Organize Sanayi Bölgeleri endüstrinin modernleşmesinde, yeni üretim alanlarının yaratılmasında ve bu alana yabancı yatırım çekilmesinde önemli bir araç haline gelmiştir. Makalede dünya çapında birkaç ülkenin organize sanayi bölgelerinin uygulanması yoluyla istihdam sorununu çözmeyi başaran deneyimleri incelenmektedir. Dünyanın farklı ülkelerine ait istatistikler kullanılarak istihdamın sağlanması alanında organize sanayi bölgelerinin önemi anlatılmaktadır. İstihdam sağlamada karşılaşılan sorunlardan biri de cinsiyet faktörüdür ve bu alandaki kadın istihdamı konusu çok önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Güneydoğu Asya ülkeleri örneğinde organize sanayi bölgeleri aracılığıyla kadın istihdamında elde edilen başarılı sonuçlar analiz edilerek

bahsi geçen ülkelerin deneyimlerinin Azerbaycan'da uygulanması konusu açıklanmaktadır. Özellikle kadınların egemen olduğu tekstil endüstrisinin gelişiminde organize sanayi bölgelerinin kullanımı konusu incelenmektedir. Yapılan incelemeler çeşitli teşvikler nedeniyle yerli ve yabancı yatırıma açık kapı görevi üstlenen organize sanayi bölgelerinin ülkelerin endüstrisinin gelişmesinde olduğu kadar işsizlik sorunun çözümünde de oldukça etkili olduğunu göstermektedir. Birkaç ülkenin deneyiminde Organize Sanayi Bölgelerindeki firmalar tarafından yaratılacak yeni işyerlerinin sayısına özel önem verilmektedir. Bu açıdan Organize Sanayi Bölgelerinde işyerlerinin sayısına olan talep ile indirim miktarı arasındaki dengenin doğru bir şekilde belirlenmesi gerekir ki, bu çalışmada da bu dengenin belirlenmesi hususları açıklanmaktadır.

Anahtar kelimeler: ekonomi, sanayi, istihdam, Organize Sanayi Bölgeleri, yatırım

AZERBAJYCAN'DA ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN ORGANİZASYONUNDA TÜRKİYE DENEYİMİNİN UYGULANMASI

Doktora adayı Hasay Cahangirov

Azerbaycan Cumhuriyeti, Batı Kaspi Üniversitesi

ORCID ID 0000-0003-0299-8364

ÖZET

Özel Ekonomik Bölgelerin bir türü olan organize sanayi bölgeleri (OSB) dünya çapında hızla yayılmaktadır. Araştırmalar, bu alanların birçok ülke tarafından ülke endüstrisinin gelişmesini sağlamak, yeni üretim alanları oluşturmak ve bu amaçla endüstriye yatırım çekmek için yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir. Kompakt alanlar içerisinde benzer ve tamamlayıcı ve yardımcı üretim alanları oluşturarak yüksek ekonomik verimlilik elde edilmesi pek çok iktisatçı tarafından incelenmiş ve üretimi bu şekilde organize etmenin avantajları açıklanmıştır. Küreselleşme sürecinin derinleştiği modern dünya ekonomisinde, Özel Ekonomik Bölgeler ekonomik bütünleşmede önemli bir araç haline gelmiş ve ülkeler arasında bir tür yatırım kapısı işlevi görmüştür. Bu açıdan bakıldığında organize sanayi bölgeleri ülke endüstrisine yatırımların çekilmesinde, yurt dışından yeni teknolojilerin ve bilimsel bilgilerin getirilmesinde özel bir öneme sahip olmaktadır. Organize sanayi bölgelerinin organizasyonunda dünyanın dört bir yanındaki ülkelerin uygulamalarının derinlemesine incelenmesi ve bu bölgelerin uygulanmasında süreçlerin uygun şekilde yönetilmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Azerbaycan'da yaratılan organize sanayi bölgelerinin gelecekteki gelişimi açısından Türkiye dahil dünya deneyiminin incelenmesi önemlidir. Makale, Türkiye Cumhuriyeti de dahil olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerindeki organize sanayi bölgelerinin organizasyonundaki mevcut deneyimleri incelemektedir. Bursa'da ilk Organize Sanayi Bölgesinin kurulmasından bu yana geçen süreçte bu bölgelerin Türkiye ekonomisine etkileri, elde edilen başarıları ve istatistikleri analiz edilerek Azerbaycan ekonomisinde organize sanayi bölgelerinin rolünü ve gelecekteki beklentilerini belirlemek için girişimlerde bulunulmuştur. Türkiye'den farklı olarak, bu bölgeler Azerbaycan'da yeni kurulmuş ve şu anda bir dizi OSB kurulmaktadır. Yapılan araştırmalar organize sanayi bölgelerinin organizasyonunda Türkiye tecrübesinin başarılı sayılabileceğini ve bu tecrübenin Azerbaycan'da uygulanmasının etkili sonuçlara yol açabileceğini göstermektedir. Ayrıca makalede organize sanayi bölgelerinde uygun bir yatırım ortamı yaratma açısından Türk

mevzuatı incelenmiş, yatırım koşulları, indirim türleri ve dereceleri araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara dayanarak makalede Türkiye deneyiminin olumlu yönlerinin Azerbaycan'da uygulanması için öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dünya ekonomisi, ekonomik entegrasyon, yabancı yatırımlar, endüstri, Özel Ekonomik Bölgeler, Organize Sanayi Bölgeleri, vergi indirimleri.

ISSUES OF APPLYING THE TURKISH EXPERIENCE IN THE ORGANIZATION OF INDUSTRIAL PARKS IN AZERBAIJAN

ABSTRACT

Industrial parks, a type of Special Economic Zone, are now rapidly spreading around the world. Research shows that these areas are widely used by many countries to ensure the development of the country's industry, the creation of new production areas and to attract investment in industry for this purpose. Achieving high economic efficiency by creating similar and complementary, and auxiliary production areas within compact areas has been studied by many economists and explained the advantages of organization of production in this form. In the modern world economy, where globalisation process is deepening, Special Economic Zones have become an important tool in economic integration and play as a passageway for investment between countries. In this regard, industrial parks are also of special importance in attracting investments to the country's industry, bringing new technologies and scientific knowledge from abroad. Thorough study of the practice of world countries on the organization of industrial parks is very important and it is necessary for the proper management of processes in the application of these zones. In this context, it is important to study the experience of the world, including Turkey, in terms of the future development of industrial parks currently developed in Azerbaijan. The current experience of a number of countries around the world, including the Republic of Turkey on development of industrial parks was analyzed in the article. During the period since the establishment of the first Industrial Park in Bursa, information on the impact of these zones on the Turkish economy, achievements and statistical indicators were analyzed and attempts were made to determine the role and future prospects of industrial parks in the Azerbaijani economy. Differing from Turkey, these zones have been newly formed in Azerbaijan, and a number of industrial parks are currently being established. As a result of the research, it is clear that the

Turkish experience in the development of industrial parks can be considered successful, and the application of this experience in Azerbaijan can lead to effective results. The article also analyzes the Turkish legislation in the field of creating a favorable investment climate in industrial parks, investment conditions, types and rates of concessions. Based on the results obtained, proposals on the application of positive aspects of the Turkish experience in Azerbaijan were presented in the article.

Keywords: world economy, economic integration, foreign investment, industry, Special Economic Zones, Industrial parks, tax breaks.

ULUSLARARASI TİCARETTE STRATEJİK İŞBİRLİĞİ**Asist. Professor Selminaz ADIGÜZEL**

Harran University

RCID NUMBER 0000-0002-6808-2888

ÖZET

Küreselleşmenin etkisi ile ülkeler sermaye hareketleri anlaşmalar, ticaret ve kurumlar konusunda stratejik ortaklık kurmuşlardır. Teknolojik ilerlemeler dünyayı küresel pazar haline getirmektedir.

Savaşlar, siyasi politik anlaşmazlıklar karşısında ülkelerin ayrımcılığa maruz kalmadan uluslararası pazarda söz sahibi olması, ticari şirketlerin stratejilerini belirlerken ortaklarını belirlemesi gerektiği üzerinde çalışılmaktadır. Ortak bir amaca ulaşmak isteyen firmaların anlaşmaları iki veya daha çok taraflı bir ilişki ile stratejik ortaklık kurmaları firmaları daha güçlü konuma taşımaktadır. Küreselleşme sürecinin, en az makro etkileri kadar işletme faaliyetleri üzerinde de etkisi olmaktadır. Küreselleşme ile dünyanın giderek küçülmesi, ulusal sınırlar içinde faaliyet gösteren işletmelerin dünya çapında faaliyet gösterebilmelerini daha kolay hale getirmiştir. Direkt yatırımlar, Ortak girişimler (joint ventures), Arz- talep edici ilişkisi Teknoloji lisans sözleşmeleri, Ar-ge anlaşmaları gibi çeşitli şekillerde ortaya çıkan firmalar arası stratejik işbirliği olarak Yatay stratejik işbirliği Dikey stratejik işbirliği Karma stratejik işbirliği şeklinde yapılan işbirliği ülkelerin ortaklığı gibi şirketleri konkordato, iflas vb zor süreçlerden korumaktadır.

Bu araştırmada uluslararası ticari şirketlerin stratejik ortaklıklarının sonuçlarına ve bu ortaklık türlerinin neler olabileceği konusuna yer verilmiştir

Anahtar Kelimeler : Stratejik işbirliği, uluslararası ticaret Teknoloji lisans sözleşmeleri Arge

VARLIK VERGİSİNİN KISA ANALİZİ**Dr. Recep Bülent Şenses**

Girne Amerikan Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-1044-5778

ÖZET

Günümüz sosyo-politik tartışmalarının taraflarınca zaman zaman Varlık Vergisi'nin özellikle gayrimüslimlere karşı uygulandığı argüman olarak dile getirilmektedir. Ancak gerek kanunun zamanın Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ve Başbakanı Şükrü Saraçoğlu tarafından nedenlerinin açıklanması esnasında kullanılan argümanlar, gerek kanun uygulamaları süresince basında çıkan vergi veren ailelerin isimleri, gerekse dönemin ticari istatistikleri incelendiğinde bu argümanın zayıfladığı ve hatta farklı sonuçlara ulaşmaya neden olabileceği görülmektedir. Bu çerçevede ortaya konan karşı argümanların en önemlilerinden biri özetle: "Gayrimüslimlerden alınan vergilerin miktarının fazla olmasının nedeni, özellikle İstanbul'da ticaret kayıtlarında gayrimüslimlerin sayısının önemli oranda fazla olması." olarak gösterilmektedir. Öte yandan o günlerde basında çıkan haberler incelendiğinde, yüksek vergilerin sadece gayrimüslimler tarafından ödenmediği, gayrimüslim olmayan ailelerin de bu zorunlu mali külfetin altına girdiği görülmektedir. Örneğin o günlerin Cumhuriyet gazetesinde çıkan haberler incelendiğinde İstanbul'da 1 milyon liradan daha fazla vergi veren ilk üç ailenin ikisi gayrimüslim değildir. Öte yandan Varlık Vergisi ile ilgili çıkarılan kanunun daha üzerinden bir yıl geçmeden başka bir kanunla hafifletildiği, ikinci kanundan altı ay sonra da tamamen kaldırıldığı görülmektedir. Bununla birlikte vergi borcunu ödeyemediği için çalışma kamplarına gönderilenlerin tümünün gayrimüslim olması da bu verginin özellikle gayrimüslimlere uygulandığı argümanını değerli kılar niteliktedir. Belirtilenler kapsamında bu çalışmanın amacı, Varlık Vergisi'nin özellikle gayrimüslimlere karşı çıkarılmadığı, gayrimüslim olmayan iş adamlarının da ciddi oranda mali külfet altına girdiği ancak uygulamada bazı gayrimüslimlerin ödeyebileceklerinden daha fazla vergiyle karşı karşıya bırakıldıklarını, bunun en önemli nedeninin kanunu uygulayıcılarının değerlendirmeleri olduğunu göstermektir. Çalışmada, konuya ilişkin TBBM Zabıt Ceridelerinin ve basında çıkan haberlerin doküman analizine dayanan bir nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Varlık Vergisi, İsmet İnönü, Şükrü Saraçoğlu.

TÜRKİYE'DE SABİT SERMAYE YATIRIMLARININ EKONOMİK BÜYÜMEYE ETKİSİ: SAKLI EŞBÜTÜNLEŞMEDEN KANITLAR

Yavuz Özek¹

Fırat Üniversitesi

0000-0003-4517-4875

ÖZET

Ekonomik büyümenin bileşenlerinin ne olduğu sorusu iktisat teorisinde hem teorik hem de ampirik olarak birçok çalışmaya konu olmuştur. Klasik iktisat ekonomik büyümeyi üretim faktörleri miktarındaki artışa dayandırmış, Neo-Klasik Solow büyüme modeli bu üretim faktörleri içerisinde sermaye birikimini ön plan çıkarmıştır. İçsel büyüme modelleri ise ekonomik büyümenin kaynağını toplam faktör verimliliğine ve beşeri sermayeye dayandırmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye ekonomisinde 1971-2019 dönemi için gayrisafi sabit sermaye yatırımlarının kişi başı gayrisafi yurtiçi hâsıla üzerindeki etkisi incelenmektedir. Uygulanan Dickey ve Fuller (1981) doğrusal birim kök testinin düzey değerinde ve sabit-trendli modelde, gayrisafi sabit sermaye yatırımları ve kişi başı gayrisafi yurtiçi hasılanın negatif bileşeninin %10 anlam seviyesinde durağan olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer değişkenler düzey değerinde birim kök taşımakta ve birinci farkında durağan olmaktadır. İncelenen dönemin ampirik analizinde, Türkiye ekonomisinde yaşanan 73 petrol krizi, 24 Ocak kararları, 5 Nisan Kararları, Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri ile 2008 küresel ekonomik krizi dikkate alındığında her iki değişkenin birim kök taşıması, sonuçların iktisat literatürüne uygun olduğunu göstermektedir. Gayrisafi sabit sermaye yatırımları ve kişi başı gayrisafi yurtiçi hâsıla değişkenleri arasında Engle ve Granger (1987) eşbütünleşme testinde herhangi bir eşbütünleşme ilişkisine rastlanılmamıştır. Değişkenler arasında uzun dönemli ilişki bulunamaması bileşenler arasında ilişki olup olmadığı sorusunu akıllara getirmiştir. Bu nedenle her iki değişken pozitif ve negatif bileşenlerine ayrılmıştır. Bileşenlerin birinci farkında durağan olması nedeniyle Granger ve Yoon (2003) tarafından geliştirilen saklı eşbütünleşme testi yapılmıştır. Granger ve Yoon (2003) saklı eşbütünleşme testine göre, yalnızca kişi başı gayrisafi yurtiçi hasılanın pozitif bileşeni ile gayrisafi sabit sermaye yatırımlarının pozitif bileşeni arasında eşbütünleşme ilişkisine rastlanmaktadır.

¹ Dr. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, yozek@firat.edu.tr

Gayrisafi sabit sermaye yatırımlarının ve kişi başı gayrisafi yurtiçi hasılanın diğer bileşenleri arasında eşbütünleşme ilişkisi bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sabit Sermaye Yatırımları, Ekonomik Büyüme, Saklı Eşbütünleşme

ECONOMIC GROWTH IMPACT OF FIXED CAPITAL INVESTMENTS IN TURKEY: EVIDENCES FROM HIDDEN COINTEGRATION

ABSTRACT

The question of what the components of economic growth are the subject of many studies, both theoretically and empirically, in economic theory. Classical economic theories have based economic growth on the increase in production factors. Neo-Classical Solow growth model has highlighted the accumulation of capital among these production factors. On the other hand, Endogenous growth models base the sources of economic growth on total factor productivity and human capital. In this study, the effect on per capita gross domestic product of gross fixed capital investment for the 1971-2019 period in Turkey's economy is examined. According to Dickey and Fuller (1981) the level value of the linear unit root test and the fixed-trend model, the negative component of gross fixed capital investments and per capita gross domestic product is stationary at the 10% significance level. Other variables have unit root in level value and the first difference is stationary. In the empirical analysis of the analyzed period, Turkey experienced in the economy; Considering the 1973 oil crisis, the 24 January resolutions, the 5 April Decisions, the November 2000 and February 2001 crises and the 2008 global economic crisis, finding unit root in both variables is compatible with the economics literature. In Engle and Granger (1987) cointegration test, no cointegration relationship was found between the variables of gross fixed capital investments and per capita gross domestic product. The absence of long-time relationship between variables brought to mind the question of whether there is a relationship between the components. Therefore, both variables are divided into positive and negative components. Since the first difference of the components is stationary, the hidden cointegration test developed by Granger and Yoon (2003) was performed. According to the hidden cointegration test of Granger and Yoon (2003), a cointegration relationship is found only between the positive component of per capita gross domestic product and the positive components of gross fixed capital investments.

There is no cointegration relationship between the other components of gross fixed capital investments and per capita gross domestic product.

Keywords: Gross Fixed Capital Investment, Economic Growth, Hidden Cointegration

DÖVİZ KURU, EKONOMİK BÜYÜME, İMALAT ORANI VE CARİ AÇIK İLİŞKİSİNİN YAPISAL EKONOMİK TEMELLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ: PAKİSTAN UYGULAMASI

Yazar: Muhammad Samiullah KHAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

0000-0002-5707-6474

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Aykut ŞARKGÜNEŞİ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

0000-0002-3816-1550

ÖZET

Cari açık sorunu, dünyadaki hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeleri etkileyen en acil sorunlardan biridir. II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra dünya ticaretinde özgürlük ve karşılıklı bağımlılığın artmasıyla birlikte, cari açık sorunu artık birçok ülkede büyük bir problem haline geldi. Öte yandan, para birimleri zayıf olan ülkeler, küresel finans piyasalarında yaşanan krizlerin bir sonucu olarak 1970'lerden bu yana artık güvenilir seviyelere ulaşmıştır. Cari açık sorununun önemi, Pakistan'daki finansal serbestleşme yılları olan 1990'lardan sonra ortaya çıktı.

Cari açığa yol açan birçok unsur bulunmaktadır. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren Pakistan ekonomisinde, cari açığın belirleyicileri değişmeye başlamış, döviz kuru, imalat ve ekonomik büyüme gibi konularda olan sorunlar, cari açık üzerinde daha fazla belirleyici olmuştur. Cari açık, başlıca olarak ekonomik büyüme ve istikrar olmak üzere Pakistan ekonomisinin makro ekonomik göstergeleri açısından daha fazla önem arz etmeye başlamıştır. Bu çalışmada 1990-2018 yıllarında Pakistan ekonomisinde cari açığa yol açan unsurlar, bu unsurların ekonomiye olan etkileri ve çözüm önerileri ele alınmıştır.

Çalışma Dünya Bankası ve Federal Rezerve Bankası'ndan elde edilen 1990-2018 dönemini kapsayan Pakistan verilerini kapsamaktadır. Çalışmada ilk önce ekonomik model

kurulmuş, kurulan modelde kullanılan değişkenlerin durağanlıkları incelenmiştir. Durağanlık durumları incelenen değişkenlerin daha sonra oto korelasyon ve normal dağılımları saptanmıştır. Yapılan Johansen eş bütünleşme testinden sonra modelin nedensellik durumu uygun testle incelenmiştir. Daha sonra çalışmada VAR model sonuçları ve farklı varyans test sonuçları tablolastırılarak yorumlanmıştır. Son olarak uzun dönemli ilişkileri belirlemek için etki tepki grafiklerinden yararlanılmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ekonomik büyümenin cari açığı etkilediği ve ekonomik büyüme ile cari açık arasında hem kısa hem de uzun dönemde ilişki tespit edilmiştir. Pakistan'da ekonomik büyüme arttıkça cari açığında arttığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cari Açık, Ekonomik Büyüme, Döviz Kuru, VAR model.

EVALUATION OF THE RELATIONSHIP FOR EXCHANGE RATE, ECONOMIC GROWTH, PRODUCTION RATE AND CURRENT DEFICIT IN THE CONTEXT OF STRUCTURAL ECONOMIC FUNDAMENTALS: THE CASE OF PAKISTAN

ABSTRACT

Current account deficit is one of the most urgent problems affecting both developed and developing countries in the world. With the increasing freedom and interdependence in World trade after the end of World War II, the current account deficit problem has now become a major problem in many countries. On the other hand, countries with weak currencies have reached unreliable levels since the 1970s as a result of the crises in the global financial markets. The importance of the current account deficit problem emerged after the 1990s, the years of financial liberalization in Pakistan.

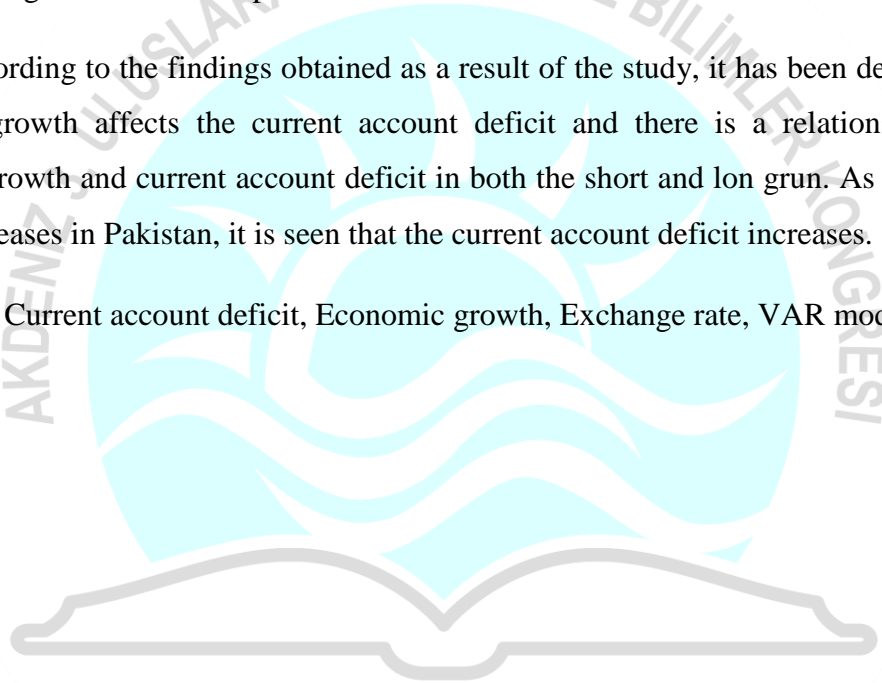
There are many factors that cause current account deficit. Especially since the 2000s, the determinants of the current account deficit have begun to change in the Pakistani economy, and the problems such as exchange rate, manufacturing and economic growth have become more determinants on the current account deficit. The current account deficit has become more important in terms of macroeconomic indicators of the Pakistani economy, mainly economic growth and stability. In this study, the factors that led to the current account

deficit in Pakistan's economy between 1990 and 2018, the effects of these factors on the economy and solution suggestions were discussed.

The study covers Pakistan data from the World Bank and the Federal Reserve Bank for the period 1990-2018. In the study, firstly, the economic model was established and the stationarities of the variables used in the model were examined. Afterwards, autocorrelation and normal distributions of the variables whose stationary states were examined were determined. After the Johansen co-integration test, the causality of the model was examined with an appropriate test. Then, in the study, VAR model results and different variance test results were tabulated and interpreted. Finally, impulse-response graphs were used to determine long-term relationships.

According to the findings obtained as a result of the study, it has been determined that economic growth affects the current account deficit and there is a relationship between economic growth and current account deficit in both the short and long run. As the economic growth increases in Pakistan, it is seen that the current account deficit increases.

Keywords: Current account deficit, Economic growth, Exchange rate, VAR model

GİRNE
17-18 EKİM 2020

YEŞİL REKLAMLARIN TÜKETİCİ SATINALMA NİYETİNE ETKİSİNDE TÜKETİCİ DÜŞÜNCE TARZLARININ ROLÜ

Araştırma Görevlisi Selen Bakış

Gebze Teknik Üniversitesi

0000-0001-9923-8358

Prof. Dr. Hakan Kitapçı

Gebze Teknik Üniversitesi

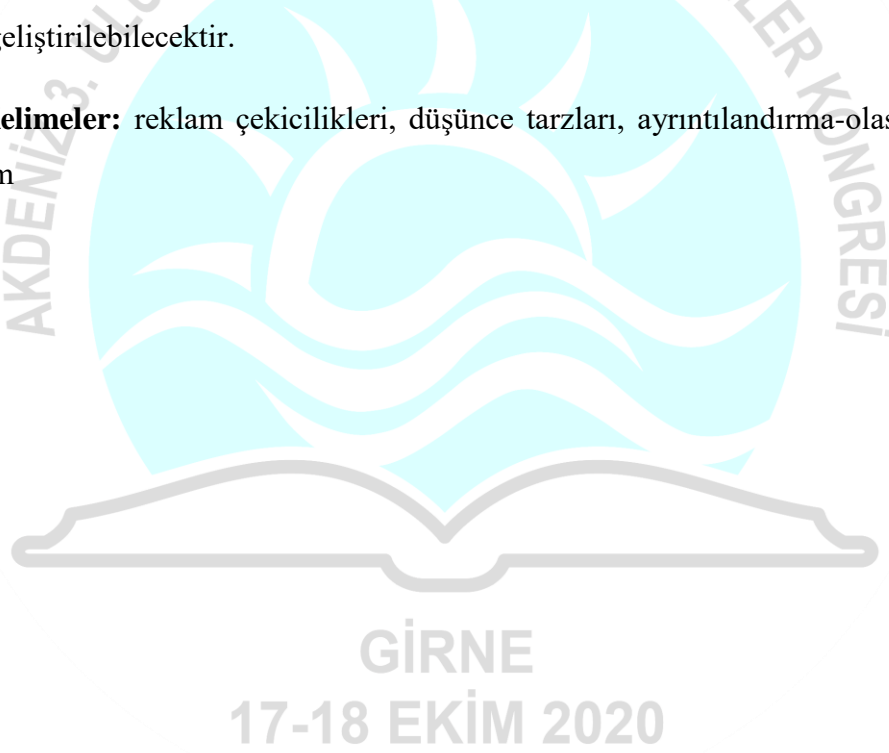
0000-0002-5573-4680

ÖZET

Günümüzde tüketiciler iklim değişikliği, küresel ısınma gibi çevre sorunları hakkında endişelendiklerinden çevreyle dost yeşil ürünleri daha çok tercih etmeye başlamışlardır. Tüketicilerin yeşil ürünler için daha fazla ödemeye istekli olmalarıyla ilgili çeşitli araştırma bulgularına rağmen tüketiciler yeşil ürünleri gerçekten satın almamaktadır. Yeşil ürün tüketimini teşvik etmek için pazarlamacıların sahip olduğu en etkili araçlardan birisi reklamlardır, bu nedenle de tüketicilerin yeşil reklamlara nasıl tepki vereceklerini anlamak oldukça önemlidir. Reklam çekiciliği, tüketicinin marka iletişimine arzulan tepkiyi vermesini sağlamak için mesajın nasıl ifade edileceği ile ilgili olup, yaratıcı mesaj stratejisidir. Yeşil ürün reklamlarında iki tür çekicilik kullanılmaktadır. İlki yeşil ürünün geleneksel ürünlere kıyasla çevreyle dost üretim süreçlerinden, çevreye dost özelliklerinden ve faydalarından, çevresel performanslarından bahseden işlevsel reklam çekicilikleridir. İkincisi, tüketicilerin yeşil ürünlerden elde edebileceği belirli bir yeşil markayı satın almanın tüketiciye yaşattığı kendiyile gurur duyma, iyi hissetme, pozitif benlik-imajı hissetme, doğayla yakın hissetme gibi pozitif duygular veya suçluluk gibi negatif duygular uyandırmaya çalışan duygusal reklam çekicilikleridir. Araştırmacılar duygusal çekicilik olarak yeşil ürünleri hoş doğa manzaraları ile ilişkilendirerek pozitif duygusal tepkiler uyandırmayı amaçlayan reklam çekiciliklerini sıklıkla çalışmışlardır. Ancak, çok az araştırmacı tarafından etkisi incelenen benlik-ifade edici yeşil reklam çekiciliklerinin yeşil tüketimin teşvik edilmesinde önemli bir rol oynayabileceği birçok araştırmacı tarafından vurgulanmıştır. Bu çalışmada psikoloji

literatüründen gelen tüketicilerin düşünce tarzlarındaki (kişilik özelliklerinin sabit veya değişebilir olduğuyla ilgili sahip oldukları örtülü inançları veya teorileri) farklılıkların reklam çekicilikleriyle yeşil ürüne karşı tutumları ve satın alma niyetleri arasındaki ilişkiye ılımlaştırıcı etkisi incelenecektir. Ayrıntılandırma-Olasılığı Modeli baz alınarak sabitlenmiş düşünce tarzına sahip bireylerin işlevsel çekicilik yerine benlik-ifade edici çekicilik kullanan reklamlardan ikna olarak yeşil ürünlere karşı daha olumlu tutum ve satınalma niyetine sahip olmaları beklenmektedir. Gelişme düşünce tarzına sahip bireylerin ise benlik-ifade edici çekicilikler yerine işlevsel reklam çekiciliklerin kullanıldığı reklamlardan ikna olarak yeşil ürünlere karşı daha olumlu tutum ve satınalma niyetine sahip olmaları beklenmektedir. Bu araştırmanın verileri deneysel tasarım yoluyla toplanacaktır, varsayımları Çoklu Regresyon Analiziyle test edilecektir. Araştırma sonucunda tüketicilerin düşünce tarzlarına uygun yeşil reklam çekicilikleri kullanılarak pazarlamacılar tarafından daha etkili yeşil marka reklam stratejileri geliştirilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: reklam çekicilikleri, düşünce tarzları, ayrıntılandırma-olasılığı modeli, yeşil tüketim

TELAFİ PARADOKSU KAVRAMININ KURAMSAL ÇERÇEVEDE İNCELENMESİ**Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AYDIN**

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

0000-0002-0720-364X

Dr. Öğr. Üyesi Bulut DÜLEK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

0000-0002-7241-8559

ÖZET

Bu çalışmanın başlıca amacı telafi paradoksu kavramının kuramsal bir çerçeve ile incelenmesidir. Telafi paradoksu, paradoksal ve ilginç bir şekilde hizmet hatası yapıldıktan ve bu hatadan müşteri olumsuz etkilendikten sonra yapılan telafi çalışmaları sayesinde hiç hata ile karşılaşmamış müşteriye göre müşteri hatası ile karşılaşmış müşterinin verilen hizmetten daha fazla memnun olmasıdır. Aslında çok mantıklı görünmese de literatür incelendiğinde paradoksal memnuniyetin meydana geldiği sonucuna ulaşan çok sayıda ampirik çalışma gerçekleştirilmiştir. Telafi paradoksunun memnuniyet üzerindeki oluşturduğu etki farklı nedenlerden dolayı farklılaşmaktadır. Hizmet hatasının büyüklüğü, hatanın ilk defa mı, birden fazla mı yapıldığı, birden fazla yapıldıysa önceki telafi işlemleri, gerçekleştirilen telafi işleminin uygunluğu ve büyüklüğü, müşterinin demografik, psikolojik, sosyal ve kültürel özellikleri, müşterinin önceki hizmet deneyimi, firma ile olan geçmişi, firmaya bağlılığı gibi çok sayıda değişik faktöre göre müşteride meydana gelecek memnuniyet düzeyi farklılaşabilmektedir. İşletmeler müşterinin memnun olmadığı bir durumu hiçbir zaman arzu etmese de özellikle hizmet işletmelerinde hizmetin doğası gereği engel olunamayan hizmet hataları müşterileri olumsuz etkilemekte ve firmalar memnun olmayan müşterilerle karşılaşmaktadır. Bu tür durumlarda can kurtarıcı olarak hizmet telafisinin imdada koştuğu ve bunun da paradoksal memnuniyete neden olduğu görülmektedir. Dolayısıyla işletmeler için oldukça önemli olan müşteri memnuniyeti, hatta daha fazla müşteri memnuniyeti uygun hizmet telafisi ile sağlanmakta ve bu yönüyle telafi paradoksunun oldukça önemli bir kavram olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Telafi Paradoksu, Hizmet Telafisi, Hizmet Hatası, Müşteri Memnuniyeti.

COVID-19 PANDEMİSİNİN PAZARLAMA FAALİYETLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AYDIN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

0000-0002-0720-364X

Dr. Öğr. Üyesi Bulut DÜLEK

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

0000-0002-7241-8559

ÖZET

Bu çalışmanın başlıca amacı Covid-19 pandemisinin firmaların pazarlama faaliyetlerine olan etkilerini literatür kapsamında ve firmaların pazarlama faaliyetleri çerçevesinde ele almaktır. Klasik ekonomik krizlerde işletmelerdeki pazarlama faaliyetlerinde bu krizlere gereken tepkilerin verilmesi ile ilgili hem oldukça tecrübe kazanılmış hem de bununla ilgili çok sayıda çalışma yapılmıştır. Covid-19 pandemisinde ise işletmeler bir sosyo-ekonomik kriz ile karşı karşıyadır. Pandeminin kendine özgü yapısı ile ekonomik ve sosyal boyuttaki değişimlere olan etkisi tüketici davranışlarında farklılaşmalara neden olmuş ve bu farklılaşmalar ile birlikte pazarlama faaliyetlerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Covid-19 pandemisi, dünyada ve Türkiye’de yaşamın her alanında yeni alışkanlıkların oluşmasına neden olmuştur. Ekonomiyi, sosyal hayatı, insan psikolojisini, devletin bazı yasalarını, bazı idari düzenlemeleri, çalışma hayatını, eğitimi, istihdamı etkileyen ve daha birçok alanda değişiklikleri beraberinde getiren pandemi, hayatın hemen her alanı ile bağlantısı olan pazarlama faaliyetlerini de etkilemiştir. Virüse karşı etkili ürünler geliştirilmiştir. Virüsten korunmayı sağlayan siperlik, maske gibi ürünler daha fazla üretilmiştir. Ürün fiyatlama, ürün özelinde değişen arz-talep dengesi ve yasal düzenlemeler göz önüne alınarak yapılmıştır. Dağıtım faaliyetleri insan temasının en az olacağı ve sosyal mesafe kuralları göz önüne alınarak gerçekleştirilmiştir. Pazarlama iletişimine bakıldığında ise Covid-19 virüsü ile ilgili çok fazla tutundurma faaliyeti yerine getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pazarlama Faaliyetleri, Değişim.

LEGAL FRAMEWORK FOR ONLINE PAYMENT IN INDIA

Research Scholar, Mamta Kumari

Himachal Pradesh University, Shimla- India

kashyapmamta643@gmail.com

ABSTRACT

The world economy is becoming increasingly “electronic”, with more and more transactions occurring online and electronic payments increasing significantly to the extent that they are surpassing paper-based payment instruments. There are alternative e-commerce platforms available (instead of the traditional physical platforms) for almost every aspect of our life, starting from purchasing of everyday household items to online brokage. These services are the most receptive to innovation and considerably by contribute to financial inclusion. In addition, governments worldwide, particularly in India, are targeting electronic delivery of public services and banking activities. The central bank play important roles in their national payment system, and have different statutory authorities on regulation and supervision or oversight of payment service providers, payment schemes and payment system. Also, the Internet is being tapped for servicing the rural populace due to significant cost benefits it provided and the reach that it affords. However, to facilitate increasing volumes, security and efficiency are essential and so is the required infrastructure and regulatory environment. An Internet E-Commerce Payment Gateway is thus a critical infrastructural component to ensure that such transactions occur without any hitches and in total security over electronic networks.

Keywords: electronic, payment, online, internet.

**THE INVESTIGATION OF RELATIONSHIP BETWEEN FINANCIAL RATIOS
AND FIRM'S STOCK PRICE PERFORMANCE: A RESEARCH ON INDUSTRIAL
FIRMS LISTED IN BORSA ISTANBUL – 30 INDEX**

Mustafa ÖZYEŞİL

İstanbul Aydın University,

Anadolu Bil Vocational School, Business Management Department

Orcid No: 0000-0002-4442-7087

Abstract

This study investigates the relationship between financial ratios and stock price performance. The main purpose of this study is to explore whether financial performance of given firm has significant impact on same firm's stock price performance. Therefore, both financial and stock price data of the sample includes 23 industrial firms listed in Bist-30 stock index is analyzed through the regression analysis. Financial ratios considered as independent variables consist of ROA, ROA, Ebitda Margin and Leverage Ratio while stock price performance accepted as dependent variable. Regression analysis is made and according to test results, except for ROA, there is no significant relationship between financial ratios and stock price performance. Results of this study can light investors that ROA can be taken into consideration when they are finalizing their portfolio basket since there are positive and statistically significant relationship between ROA and stock returns. An 1 unit increased occurred in ROA will be resulted 1,74 increase in stock prices.

Keywords: Capital Structure, Trade-Off, Financing Hierarchy, Stock Returns, Leverage Effect, Financial Ratios, Regression Analysis.

JEL Codes: G10, G11, G30, G32

EXAMPLE OF NEW ZEALAND VIS-À-VIS LEGISLATIVE FRAMEWORK FOR COVID-19 MANAGEMENT

Bhumika Sharma

Research Scholar, Himachal Pradesh University, India

Mohammed Muqtadir

Administrator, M.M. Public School, India

Dilshad Zarine

Advocate, High Court, Delhi, India

Shradhanjali Patra

Advocate, High Court, Delhi, India

Abstract

New Zealand with a five million people population has witnessed only twenty-two Covid-19 deaths. On 21st March 2020, Prime Minister (PM) Rt Hon Jacinda Ardern introduced the National Four Stage Alert System for COVID-19 with Level 2. The four stages are – Prepare, Reduce, Restrict and Eliminate. The government quickly moved to Level 4 in only four days. Eliminate was implemented for an initial four-week period. The situation was monitored and reviewed during this time. Level 4 – Eliminate was a COVID-19 suppression strategy that aims to ensure that the health system capacity is not exceeded by preventing widespread outbreaks. This strategy consisted of eliminating “chains of transmission” for at least four weeks consecutive after the last infected person left isolation. At all levels, essential services including health services, emergency services, utilities and goods transport remain up and running. Employers in those sectors continue to meet their health and safety obligations. The victory against this health, economic and social emergency involved a number of legislations - Health Act, 1956; Epidemic Preparedness Act, 2006 and Civil Defence and Emergency Management Act, 2002. A new legislation named COVID-19 Public Health Response Act ,2020 was enacted on 13th May,2020 to support a public health response to COVID-19. Such response aims at prevention, and limitation of the risk of, the outbreak or spread of COVID-19 and avoidance, mitigation, or remedifying the actual or potential adverse effects of the COVID-19 outbreak and consist has enforceable measures. A State of National

Emergency was declared due to COVID-19 and remained in force between 25th March 2020 and 13th May 2020. The study would discuss how the rest of the countries may learn from the example and best practices of New Zealand. The study is based on the hypothesis that timely and far-sighted approach is the key to elimination of the pandemic from the country. The study shall use doctrinal method of study, using the official public documents available on the websites of the government of New Zealand.

Key Words – Alert, Covid-19, legislation, New Zealand.

GELENEKSEL TELEVİZYONDAN DİJİTAL YAYIN PLATFORMLARINA DÖNÜŞÜM: NETFLİX VE BLUTV ÖRNEĞİ

Serkan AÇIKGÖZ

İnönü Üniversitesi

ORCID: 0000-0001-9752-1061

Dr. Öğr. Üyesi Vefalı ENSEROV

İnönü Üniversitesi

ORCID: 0000-0003-1404-412X

ÖZET

Haber verme ve eğitime gibi işlevlerinin yanı sıra eğlendirme bakımından bir zaman geçirme makinesi olarak da nitelendirilen televizyonun, İnternetin ortaya çıkmasıyla başlayan ve zamanla gelişen, temel unsuru yine görsellik olan farklı dijital yayın platformlarıyla karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Zamanla İnternet hızının artması ve geniş bant teknolojisinin de gelişmesiyle dijital yayıncılık internette boy göstermeye başlamış ve dolayısıyla dijitalleşmenin getirdiği olanaklar sayesinde gelişen bu yayıncılık sektörü, içerik üreticilerini de harekete geçirmiştir. Günümüzde internete bağlı hemen her cihazda, üye olunan dijital platformlar rahatça izlenebilmektedir. Şöyle ki, izleyici istediği içeriği her hangi bir kısıtlama olmadan kendisi seçip izleme şansına sahip olabilmekte ve televizyonlarda bulunmayan orijinal içeriklere ulaşabilmektedir. Bu anlamda giderek çevrimiçi platformlara kayan izleme alışkanlıkları, medya sektörü yatırımlarının da bu yöne kaymaya başlamasına sebep olmuştur. Birçok dizi, film, belgesel ve stand-up şovu bünyesinde barındıran bu platformlar uluslararası çapta olduğu gibi yerel ölçekte de faaliyet göstermeye başlamıştır.

Nitekim 1997 yılında Amerika’da kurulan Netflix ve 2015 yılında Türkiye’de kurulan Blutv, dijital yayın platformları örnekleri olarak geleneksel televizyon yayıncılığına rakip gösterilebilmektedir. İnternet tabanlı istenilen ortamda izleme şansı tanıyan ve özgün içeriğe sahipolan bu platformlar, televizyonun temel fonksiyonları ile benzer özellikler taşısa da aktif izleyici tanımıyla herhangi bir içeriği istenilen zaman izleme imkânı sunarak geleneksel televizyonlardan ayrılmaktadır.

Buradan yola çıkarak bu çalışmada Malatya ilinde yaşayan gençlerin, geleneksel medya aracı

olan televizyona rağmen dijital yayın platformlarına yönelmelerinin sebepleri ve yoğunluğu öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu anlamda tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiş ve çoğunun Netflix ve Blutv aboneliği olan 60 kişi üzerinde anket uygulanmıştır. Anketin sonucuna göre, 18-30 yaş aralığındaki bireylerin televizyon izleme alışkanlıklarında bariz azalma olduğu ortaya çıkmıştır. Gençler tarafından özellikle dizi takip etme konusunda Netflix ve Blutv gibi dijital platformlarda özgürce seçim yapma ve istediği içeriğe ulaşabilme durumunun daha cazip geldiği vurgulanmıştır. Gençlerden farklı olarak ankete katılan 31-60 yaş aralığındaki kişilerde ise geleneksel televizyon yayınlarını takip etme alışkanlıklarının ağırlıkta olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Televizyon, İnternet, Netflix, Blutv.

OLAĞANÜSTÜ DÖNEMLERDE HABERCİLİK VE GAZETECİLİK ETİĞİ: İNTERNET HABER SİTELERİNDE KORONAVİRÜS HABERLERİNİN SUNUMU

Gülsemin Mısırlı

Atatürk Üniversitesi

0000-0001-8103-8462

Zuhal Ergün

Atatürk Üniversitesi

0000-0003-3982-0682

ÖZET

Toplumunu bilgilendirmesi ve bilinçlendirmesinin yanı sıra 4. kuvvet olarak da adlandırılan medyanın kitleleri etkileme potansiyeli oldukça yüksektir. Bireyler üzerinde bu denli etkisi olan medya, yaptığı haberlerde toplumda panik, korku, kaos oluşturacak ifadeler kullanmamaya özen göstermeli; bilgileri topluma doğru bir şekilde aktarmaya dikkat etmelidir. Ancak bugün teknolojinin gelişmesine paralel olarak yeni habercilik anlayışı yaygınlaşmaya başlamış ve bu yeni habercilik anlayışı geleneksel haberciliğin değişmesine sebep olmuştur. Günümüzde haber alma açısından önemli bir yere sahip olan internet gazeteciliği bu değişimin olmasında büyük paya sahiptir. Zira internet gazeteciliğinde popülerlik satın alma değil tıklanma üzerinden gerçekleşmektedir. Dolayısıyla haber sitelerinin internetteki popülaritesini arttırması için, daha yüksek tıklanma oranları elde etmesi gerekmektedir. Tıklama amacıyla oluşturulan haber başlıkları ve kullanılan görseller haberin önemli ayrıntılarını gizleyerek okuyucuyu web sitesine yönlendirmeyi hedeflemektedir. Editörlerin olayları abartarak ya da çarpıtarak attığı üstü kapalı başlıklarla okuyucuda haber değeri varmış hissi uyandırılmaktadır. Enformasyon vermekten uzak olan tüm bu içerikler bireylerde korkuya neden olmasının yanı sıra toplumda da krizlere neden olmaktadır. Bu çalışma, tüm dünyayı etkileyen Covid-19 salgını döneminde internet haber sitelerinin tıklanma tekniğini nasıl kullandıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma ayrıca olağanüstü dönemlerde habercilik ve gazetecilik etiğini Covid-19 salgını üzerinden incelemesi bakımından da önemlidir. Çalışmanın kuramsal çerçevesinde gazetecilik etiği ve gazetecilikte yeni etik sorunlardan bahsedilmiş ayrıca olağanüstü dönemlerde habercilik anlayışına değinilmiştir. Uygulama kısmında ise, Türkiye’de en çok takip edilen haber sitelerinde (hurriyet.com.tr ve milliyet.com.tr) yer alan Covid-19 konulu haberler 01 Temmuz 2020- 15

Temmuz 2020 tarihleri arasında taranmıştır. Tık odaklı olduğu düşünölen haberlerin metin ve fotoğrafları söylem analizi yöntemi ile incelenmiştir. Sonuç olarak, internet sitelerinin olağanüstü bir süreç olan koronavirüs döneminde insanları bilgilendirmekten ziyade korku, panik uyandıran; merak ve dürtülerini tetikleyerek haber sitelerine yönlendiren habercilik anlayışını benimsedikleri görölmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnternet Haberciliği, Tık Haberciliği, Gazetecilik Etiği, Olağanüstü Dönemlerde Habercilik, Covid-19.

TÜRK TV DİZİLERİNDE KÖTÜ-KOMİK KARAKTERLER ÜZERİNE ELEŞTİREL BİR İNCELEME: ZÜMRÜDÜANKA DİZİSİ ÖRNEĞİ

Zuhal Ergün

Atatürk Üniversitesi

0000-0003-3982-0682

Gülsemin Mısırlı

Atatürk Üniversitesi

0000-0001-8103-8462

ÖZET

Toplumsal değerlerin oluşmasında ve değişmesinde söz sahibi olan kitle iletişim araçlarından televizyon izleyiciler üzerinde de büyük bir etkiye sahiptir. Bu etkinin oluşmasında televizyonun en yaygın kullandığı formatlardan biri de dizilerdir. Günümüzde hem dünyada hem de ülkemizde ivme kazanan televizyon dizileri gelişimini giderek arttırmaktadır. Özel televizyon kanallarının artmasıyla birlikte çok sayıda yerli dizi de ekranlarda yer edinmeye başlamıştır. Bu dizilerin bazıları yüksek izlenme oranlarıyla ülke gündemini meşgul etmekte; toplumsal yaşamı, sosyal alışkanlıkları ya da hayat tarzlarını etkileyebilmektedir. Dizilerde yer alan karakterler ve onların yaşadığı her türlü zorluklar, sorunlar, sevinçler, heyecanlar izleyici tarafından benimsenmekte ve izleyici o karakterlerle özdeşlik kurabilmektedir. Son yıllarda dizi sürelerinin uzamasıyla senaristler izleyicilerin dikkatini çekmek için kalemlerini kötüye çevirmiştir. Türk dizilerinde kötü ana karakter olmadan neredeyse dizi hikâyeleri oluşturulamamaktadır. Diziler hikâyelerini devam ettirmeyi ve süreyi doldurmayı kötü karakterler üzerinden kurgulamaya başlamışlardır. Bu çalışma, Türk televizyonlarında son zamanlarda artış gösteren dramatik konulu dizilerde kötü olarak nitelendirilebilecek karakterlerin komik sahnelerine sık yer vererek izleyicilerde sempati uyandırması ve bu karakterlerin kötülüklerini gölgede bırakmasını eleştirel bir inceleme ile irdelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada hala yayınlanmaya devam eden Zümrüdüanka dizisinde yer alan ve kötü-komik ana karakterin belirgin örneklerinden biri olan Abbas karakteri üzerinden bir inceleme gerçekleştirilecektir. İncelemede yöntem olarak eleştirel söylem analizinden yararlanılacaktır. Çalışma, Türk televizyon dizilerinde bir klişe haline gelen kötü karakterlerin

komik-sempatik temsiline eleştirel bir bakış açısı sunan ilk çalışma olması bakımından önemlidir. Çalışmanın bu yönüyle ileride yapılacak araştırmalara ışık tutacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Televizyon Dizileri, Kötü-Komik Karakterler, Zümrüdüanka Dizisi, Abbas Karakteri

SOSYAL TARİH KAYNAĞI OLARAK MEZAR TAŞLARI BİR MAHALLE HAZİRESİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRME

Ayşegül BEKMEZ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ORCID ID 0000-0001-6121-1045

ÖZET

Osmanlı toplumu kaynak sayısının oldukça fazla olmasına rağmen halen az bilinen bir konudur. Saray çevresi ve Osmanlı kurumları ile ilgili arşiv belgeleri birçok bilgi sunarken, toplum yapısı ve halk ile ilgili veriler oldukça sınırlıdır. Mezar taşları, Osmanlı toplum yapısı, inanç yapısı, kurumlar, meslekler, hastalıklar, ölüm nedenleri, vefat yaşları, dönem kıyafet modası gibi pek çok konuda bilgi vermektedir. Mezar taşları üzerindeki süslemelerle dönem beğenilerini ortaya koyarken, kitabeleriyle de vefat eden kişi ve dolayısıyla toplumla ilgili bilgiler içermektedir. Bu bildirinin amacı, İstanbul Davutpaşa'da bir mahalle haziresinde yer alan 274 mezar taşı üzerinden 17-19. yüzyıllar arasındaki İstanbul toplumunda yaşanan değişimleri ortaya çıkarmaktır. Araştırma aynı zamanda mahallenin nasıl kurulduğu ve geliştiğine dair ipuçları da barındırmaktadır. Davut Paşa Cami etrafında şekillenen hazire oldukça dar bir bahçe içerisindedir. Hazirede 274 mezar taşı tespit edilmiş, bunların 264'ü kitabe ve süsleme bakımından incelenmiştir. Bu taşlarından 140'ı erkek, 116'sı kadınlar için hazırlanmıştır. Mezar sahiplerinin arasında paşalar gibi üst düzey devlet adamları olduğu gibi mahalle kasabı gibi sıradan mahalle sakini de bulunmaktadır. Sâlihzâde, Ağazâde, Çavuşzâde, Kâtipzade, Efendizâde, Keçecizâde, Damgacızâde, Muhsinzâde, Paşazâde, Hatipzâde, Mimarzâde, Muslizâde, Keçecizâde, Çavuşzâde, Damgacızâde, Kadızâde, Efendizâde, Ağazâde, Garipzâde, Dervişzâde ve Çamaşucuzâde gibi lakaplar Osmanlı toplumundaki aileleri göstermesi açısından önemlidir. Bu isimlerin bir kaçı halen varlığını koruyan ailelere aittir. Ayrıca mezar taşlarından elde edilen Senap (Edirne), Piva, (Bosna Hersek), Yanya (Yunanistan), Çerkeş (Çankırı), Erzurum, Hakanlı (Konya), Hotinli (Bosna-Hersek), Kozluca (Varna), Tokat, Manisa, Bolvadin (Afyon), Simav (Kütahya) ve Virbin (Makedonya) gibi köken belirten şehir bilgileri İstanbul'a yaşanan göçlerle ilgili bilgilerde içermektedir. Bu ve bunun gibi pek çok bilgiyle dönem tarihi olayları arasında bağlantılar kurarak 17-19. yüzyıl Osmanlı toplumuna ışık tutmaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler : İstanbul, mezar taşı, Osmanlı toplumu

**HISTORICAL STUDIES IN THE LIGHT OF GEOGRAPHICAL DATA.
EASTERN ANATOLIA: THE GEOGRAPHY OF URARTU.**

Asmar Goyushova

PhD student of the Institute of History named after A.A.Bakikhanov of the Azerbaijan
National Academy of Sciences, Baku

esmergoyusova@gmail.com

Abstract

As it is known, one of the three main factors that make up history is the geographical location. Each nation's history depends on the geographical situation of the lands on which the nation lives on. Since the earliest times, civilizations, cultures developed in different ages and regions have been shaped by the possibilities offered by geographical circumstances. Creative people in the regions where suitable geographical conditions existed had used these geographical possibilities as well as their talents and cultural accumulation to achieve their desired success sometimes totally and sometimes significantly. However, when the lands where some civilizations established are examined geographically, it may be seen that geography has not been generous in achieving the aimed success for these civilizations. The biggest example of the aforementioned civilizations is the Urartian Kingdom which established in 1273 BC in Eastern Anatolia. Eastern Anatolia is a malfunctioning high country where mountains are getting closer and closer to each other and at the same time the heights increase as we go east. Despite the obstacles caused by hard geographical conditions, these lands were used skillfully by the Urartians to maintain their advantages and existence in this region.

Key words: Urartu, Eastern Anatolia, Assyria, geographical conditions

TARİHSEL ÇALIŞMALAR COĞRAFİ VERİLER IŞIĞINDA. DOĞU ANADOLU: URARTU COĞRAFYASI

Özet

Bilindiği üzere, tarihi meydana getiren üç ana unsurdan biri de coğrafi mekandır. Bir kavmin tarihi üzerinde yaşadığı toprakların coğrafi durumuna bağlıdır. En erken çağlardan beri uygarlıklar, farklı çağlarda ve yörelerde gelişen kültürler coğrafi şartların sunduğu olanaklar ile şekillenebilmiştir. Uygun coğrafi koşulların var olduğu bölgelerdeki yaratıcı insanlar kendi yeteneklerinin ve kültür birikimlerinin yanında bu coğrafi olanakları da kullanmışlar ve arzuladıkları başarıyı bazen tümüyle bazen önemli ölçüde elde etme şansını yakalamışlardır. Ancak bazı uygarlıkların kurulduğu topraklar coğrafi açıdan incelendiğinde görülecektir ki, coğrafiya bu uygarlıklara amaçladığı başarıya erişebilmesinde hiç de cömert davranmamıştır. Adı geçen uygarlıklara en büyük örnek Doğu Anadolu topraklarında M.Ö. 1273 yılında tarih sahnesine çıkan Urartulardır. Doğu Anadolu, sıra dağların birbirine çok fazla yaklaşmış ve aynı zamanda doğuya gidildikçe yüksekliklerin arttığı arızalı bir yüksek ülkedir. Zor coğrafi koşulların sebep olduğu engellere rağmen bu topraklar urartular tarafından kendi yararları ve bu bölgedeki varlıklarının sürdürülebilmesi için ustaca kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Urartu, Doğu Anadolu, coğrafi koşullar

GİRNE
17-18 EKİM 2020

GENDER ASPECTS OF CULTURE**Vusala Aghabayli**

Associate-professor, Ph.d. in Philology

Azerbaijan University of Languages

<https://orcid.org/0000-0003-1560-028X>**ABSTRACT**

Analyzing the concept of gender, it is necessary to touch upon the gender aspects of culture. Because gender relations are the relations that are classified, formed and changed by the cultural environment. Gender culture is a universal value that includes a framework of socio-cultural processes. Culture itself can also be analyzed as a system of knowledge that is received and transmitted by a large enough mass of people. Culture is measured by people and in its turn, people are measured by culture and all this process reflect in literature. Culture influences people's way of thinking, language and behavior. Man is born as an individual and is shaped by the culture of the society in which he is born. That is, he is born as "a sex", and then he is formed as "a gender". Against the background of the socio-cultural factors of the society in which he carries the culture, gender roles are determined for him, gender stereotypes are framed.

Since all the issues we study about gender are a matter of society, the best manifestation of these issues is reflected in the literature. In the gender analysis of culture, it is especially important to study the relationship between male and female ways of thinking, masculine and feminine perceptions in the cultural structure of gender. In an androcentist society, it has long been thought that women lack the ability to think logically. This privilege was given to the man. However, the recent researches already investigate the opposite of this idea. In a society dominated by male logic, women socialize by adopting the rules of male opinion, including gender roles and stereotypes. In such a situation, or in other words, understanding the world which is formed under the impact and power of the masculine logic, identifies gender asymmetry. Literature and fiction are also a very valuable tool and source in terms of studying the relationship between men's and women's ways of thinking, style and the paradigms of perception.

Key words: gender, culture, literature, society, feminine, masculine,

ENGELSİZ TURİZM KAPSAMINDA ÇANAKKALE ŞEHRİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Murat Balcı

Trakya Üniversitesi

0000-0003-4567-5290

ÖZET

Engelsiz turizm olgusu, toplumu oluşturan tüm bireylerin bir engelleri olsun ya da olmasın turizmi meydana getiren tüm paydaşlardan eşit koşullar altında yararlanılmasını ve kullanılmasını hedeflemektedir.

Bu sebeple işitme, görme ve bedensel engelli bireylerin turizm hareketliliği içerisinde aktif bir şekilde ikinci şahısların yardımları olmaksızın yer alabilmeleri için turistik bölgeleri meydana getiren turizm paydaşlarının hem kendi içlerinde hem de destinasyon bölgesi ile bir bütün halinde değerlendirilmeleri gerekmektedir. Bu doğrultuda gerek turizm işletmelerini meydana getiren konaklama, ulaşım, yeme-içme, eğlence, müze, plaj gerekse de destinasyon bölgesinde bulunan doğal, tarihi, kültürel ve arkeolojik alanlarda gerekli düzenlemelerin yapılarak erişilebilir hale getirilmeleri gerekmektedir.

“Engelsiz Turizm: Çanakkale” konulu bu araştırmanın öncelikli hedefi engelli turizmin gerek insani gerekse de ekonomik olarak katkılarının neler olduğu konusunda bu alanda yatırım yapmış ve yapacak olan yatırımcıların farkındalık düzeylerini artırmaktır.

Bu doğrultuda Çanakkale'de faaliyette bulunan üç ve üzeri yıldızlı otellerde çalışan işletme yöneticileri ile özel ve devlet müzelerindeki müze yöneticilerine engelli turizmi konusundaki farkındalıklarını belirlemeye dönük olarak istatistiksel çalışmalar uygulanmıştır. Bununla birlikte üç, dört, beş yıldızlı 21 adet otele otellerin mimari yapısı ve engelli odalarının uluslararası engelli standartlarına uygunluğunu belirlemek amacıyla çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın üçüncü ayağını ise bedensel, işitme ve görme engelli 140 bireye engelli turizmine bakış açılarını ve motivasyonlarını değerlendirmeye yönelik istatistiksel çalışmalar oluşturmaktadır. Son olarak ise Çanakkale'de yer alan iki AVM, on iki müze, üç restoran, üç kafeterya, dört ana cadde, üç mavi bayraklı plaj, havalimanı, şehirler arası otobüs terminali ile yolcu feribotları, şehir içi ulaşımı sağlayan otobüsler, otobüs durakları, halka açık tuvaletler, çeşmeler, bankamatikler, trafik lambaları, kentsel mobilyalar,

telefon kulübeleri, rekreasyon alanı çalışma kapsamında engelli bireylerin kullanımına uygunluğu açısından değerlendirilmiştir.

Bu çalışma ile ulaşılmak istenen sonuç Çanakkale ilinin engelli turizm konusundaki mevcut durumunu belirlemek ve engelli turizm alanında yapılacak olan çalışmalara bir yol haritası oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Engelli Turizm, Çanakkale, Konaklama İşletmesi

MANİSA'DAKİ OSMANLI DÖNEMİ SİBYAN MEKTEPLERİNE İŞLEV VE MİMARİ EKSENLİ BİR BAKIŞ

Eda ERİŞ KIZGIN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

0000-0001-8440-0826

Arş. Gör. Ayşegül BEKMEZ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

0000-0001-6121-1045

Özet

Toplumların sosyal, kültürel, ekonomik ve uygarlık alanlarında gelişmesini sağlayacak en temel unsur, eğitimidir. Bu amaçla, Osmanlı Devletinde de eğitimle ilgili politikalar geliştirilmiş ve öğretim kurumlarına önem verilmiştir. Bu öneme binaen çok sayıda eğitim müessesesi kurulup geliştirilmiştir. Bu kurumlardan biri de eğitim-öğretim sisteminin ilk basamağını oluşturan sıbyan mektepleri yer almaktadır. Sıbyan mektebi, Türk-İslam toplumlarında beş altı yaş aralığındaki çocuklara temel dini eğitimin verildiği ilköğretim niteliğindeki eğitim müesseseleridir. Literatürde medreseler kadar ön plana çıkmayan sıbyan mektepleri Osmanlı Dönemi'nin başlangıcından 20. yüzyıla kadar, etkin bir şekilde eğitim veren örgün kurumlardır. Osmanlı mimarisi içerisinde ilk örneklerine 15. yüzyıl içerisinde rastlanılan mekteplerin, devletin sınırları ve olanaklarının genişlemesine paralel olarak sayıları da artmıştır. Sıbyan mektepleri, başta başkent İstanbul ve şehzade şehirleri Bursa ve Manisa olmak üzere Anadolu'nun hemen her kentinde çok sayıda inşa edilmiştir.

Osmanlı Devleti için önemli kentlerden biri olan Manisa, tarihi, kültürü ve mimari eserleri ile Ege Bölgesi'nin ön plana çıkan şehirlerinden biridir. Kent, Osmanlı Dönemi'nde devlet erkânı tarafından desteklenen imar faaliyetleri ile çok sayıda dini, sosyal ve eğitim kurumları ile donatılmıştır. Manisa kentinde inşa edilen eğitim kurumları içerisinde sıbyan mektepleri de yer almaktadır. Kentte Osmanlı Dönemi'nde çok sayıda mektebin inşa edildiği bilinmektedir. Fakat günümüze altı adet sıbyan mektebi ulaşabilmiştir. Hanım sultanlar ve kentte tanınmış kişiler tarafından inşa ettirilen mektepler, 15. ve 17. yüzyıllar arasında tarihlendirilmektedir. Bu çalışmada, sıbyan mekteplerinde verilen eğitim ve öğretim faaliyetleri üzerinde durularak, Manisa'da bulunan sıbyan mekteplerinin tespit edilebilen vakfiyeleri, banileri ve mimari özelliklerine değinilmektedir. Aynı zamanda, sıbyan

mekteplerinde verilen eğitim şeklinin mimari özelliklere nasıl yansıdığı konusu üzerinde durulmaktadır. Bu anlamda mektep mimarisini etkileyen ve şekillendiren unsurlar belirlenerek ortaya koyulmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mektep, Eğitim, Manisa, Mimari.

PEYGAMBERLERİN İNSANLARA GÜVEN YAYMA YÖNTEMİ**Dr. Öğr. Üyesi, ASMAA YOUNIS**

Atatürk Üniversitesi

orcid: 0000-0002-2005-372X

Özet:

Bu çalışmanın amacı, peygamberlerin insanlara güveni yayma yöntemini göstermektir.

Peygamberlerin usulü buydu: Peygamberin yöntemi onlara barış ve insanların ruhlarına güvenlik, sükunet yaymaktır.

Allah'ın birliğine, ihtişamına ve yüceliğine ve ibadet yoluyla bireyselliklerine bir çağrıdır.

Bu sebeple İbrahim (a.s) 'in duasında Allah Teâlâ'nın dileği, harem toptanlarını güvenilir kılması ve ailesini harem meyveleri ile rızıklandırması olmuştu. Nitekim Allah Teâlâ bütün Müslümanlara, bu yolu takip etmelerini tavsiye etmiştir. Bela ve musibetler yaşıyoruz. Özellikle de korona virüsün yayılmasından sonra dünya bu salgından dolayı korkunç bir dönem geçiriyor.

Bu nedenle, endişe zamanında kaygı içinde güven yaymak ve bu salgını sona erdirmek için umut ve iyimserlik kapısını açmak bir sorumluluk meselesidir.

Bu çalışma Peygamberin müminler arasında güvenlik ve sükûneti yayma yöntemini

Peygamberlerin nasıl benimsediğini ve bu yaklaşımı takip etmede İslam milletinin rolünü teyit etmek için önemlidir.

- **Anahtar kelimeler:** Güven, Güvenle ilgili ayetler, peygamberlerin örnekleri, Hz. Muhammed (s.a.v) 'in yöntemi.

GİRNE
17-18 EKİM 2020

**OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU TANISI OLAN 0-12 YAŞ ARALIĞINDAKİ
ÇOCUKLARIN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMLARININ
HAZIRLANMASINDA VE UYGULANMASINDA PSİKO EĞİTİMSEL PROFİLİ
(PEP-R) ÖLÇEĞİ KULLANIM ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ**

Aslı Yiğit

Dokuz Eylül Üniversitesi

0000-0002-4011-4673

Doç. Dr. Alev Girli

Dokuz Eylül Üniversitesi

0000-0002-4146-3103

ÖZET

Otizm spektrum bozukluğu (OSB), sosyal-iletişimsel alanda belirgin yetersizlikler ve sınırlı, tekrarlayıcı davranışlar ve ilgi alanları ile seyreden nörogelişimsel bir bozukluktur. Etkileri ve şiddeti her bireyde farklılık gösterebilmektedir (American Psychiatric Association (APA) DSM-V Ruhsal Bozukluklar El Kitabı, 2013). Otizmin semptomlarını azaltmak ve otizmlili bireylerin ve ailelerinin yaşam kalitesini arttırmak için erken teşhis ve tedavi önemlidir. Otizmin tek bir tedavi yöntemi yoktur. (APA, 2013). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklara yüksek kalitede erken müdahaleye erişimin sağlanması gelişimde etkili olmaktadır (Boyd ve ark. 2010; Dawson ve ark. 2010; Kasari ve ark. 2006; Landa ve ark. 2011; Stahmer ve Ingersoll 2004). Eğitimsel müdahaleler kişisel bağımsızlığı ve sosyal sorumluluğu teşvik etmeyi amaçlar. Sosyal, bilişsel ve davranışsal konuların yanı sıra akademik başarı alanlarına da odaklanırlar (Ulusal Araştırma Konseyi 2001). Otizmlili çocuklar için çeşitli geleneksel ve geleneksel olmayan tedaviler araştırılmış, ancak otizmde tek bir tedavi yöntemi etkili olmamıştır (Tsai, 1992).

Bu araştırmanın amacı, 0-12 yaş arası otizm spektrum bozukluğu tanısı almış çocukların PEP-R değerlendirme ölçeği kullanılarak hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programları ile taklit, algı, ince motor, kaba motor, el-göz koordinasyonu, bilişsel ve bilişsel sözel olarak yedi gelişim alanında ve davranışsal alanda yer alan ilişki ve duygulanım, oyun ve materyallere ilgi, duyuşsal farklılıklar, dil alanlarında farklılaşma olup olmadığını incelemektir.

Araştırma süreci gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol modeli ile sürdürülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, İzmir ilinde 0-12 yaş arasında otizm spektrum bozukluğu tanısı olan 45'i deney 35'i kontrol grubunda yer alan toplam 80 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubunun eğitim programından yararlanma düzeyini belirlemek amacıyla Schopler ve arkadaşları tarafından hazırlanmış Psiko-Eğitimsel Profil-R (1990) (Psycho-Educational Profile- PEP-R) ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışma sonucunda elde edilen verilerin analizinde SPSS 20.0 programından yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, deney grubunda yer alan çocukların, kontrol grubunda yer alan çocuklara göre taklit, algı, ince motor, bilişsel, bilişsel sözel gelişim alanlarında ve davranışsal alanın duysal tepkiler, ilişki ve duygulanım, dil alanlarında anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Deney ve kontrol grupları arasında gelişimsel alan alt alanlarından kaba motor ve el-göz koordinasyonu; davranışsal alt alanlarından oyun ve materyallere ilgi alanında olan farklılaşmanın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Sonuç olarak PEP-R kullanılarak deney grubunda olan çocuklar için hazırlanan eğitim programlarının etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: PEP-R, Psiko-Eğitimsel Profil, otizm spektrum bozukluğu, bireyselleştirilmiş eğitim programı.

GİRNE
17-18 EKİM 2020

XX ƏSR AZƏRBAYCAN QƏZƏL DİLİNİN SAFLAŞDIRILMASI: ŞAHİN FAZİLİN VƏTƏNPƏRVƏRLİK MÖVZULU QƏZƏLLƏRİ ƏSASINDA

Dos. Ziyafət Hüseynova

Tərcümə və İngilis dili kafedrası

Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan

zhuseynova@beu.edu.az

Tezis (Özet)

Tədqiqatın məqsədi XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, tərcüməçi, tarixçi və şair, Şahin Fazilin ədəbi yaradıcılığını işıqlandırmaqdır. Şairin bir çox əcnəbi dilləri mükəmməl bilməsi onun tərcüməçilik fəaliyyətinə müsbət təsir edib. Belə ki, XVI əsrin ikinci yarısı – XVII əsrin birinci rübündə yaşamış və Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin tarixinə dair faydalı tarixi qaynaq yazmış İsgəndər bəy Münşinin "Tarixə-ələmarayə-Abbasi" ("Dünyanı bəzəyən Abbasın tarixi") əsərini və Həsən bəy Rumlu kimi Səfəvi dövrü tarixçisinin məşhur "Əhsənüt-təvarix" ("Tarixlərin ən yaxşısı") salnaməsini dilimizə tərcümə etmişdi. Hal-hazırda Tarix İnstitutunda "Mənbəşünaslıq və tarixşünaslıq" şöbəsinin müdiri, "Məcməüş-şüəra" ("Şairlər məclisi") ədəbi məclisinin sədri kimi məsul vəzifələri həyata keçirən şair, gərgin əmək sərf edərək poeziyamıza Beş Divan da bəxş etmişdi. Bugünkü məqalədə şairin çoxsahəli yaradıcılığının aparıcı hissəsi olan qəzəl yaradıcılığı tədqiq olunacaq və Azərbaycan ədəbiyyatının qəzəl yaradıcılığında ana dilinin alınma sözlərdən təmizlənməsi sahəsindəki xidmətləri diqqətə çatdırılacaq. Bu istiqamətdə mövzunu davam etdirərək məqalədə o da qeyd olunur ki, XI əsrdən başlayan farsdilli Azərbaycan qəzəlinin bu günə qədər keçdiyi inkişaf yolu məsuldur olmuşdu. O da göstərilir ki, həmin qəzəllər yalnız məhəbbət haqqında yazılmış, ərəb və fars sözləri ilə dolu olmuşdu. Demək, qəzəlin müasir həyatla uzlaşdırılması, saflaşdırılması, ərəb və fars kəlmələrindən tamamilə təmizlənməsi sahəsində şairin cəhdləri ortaya çıxır. Şair poeziya sahəsindəki fəaliyyətini bir çox istiqamətdə apararaq qəzəl, qoşma, rübai, dibaçə, qitə, təzmin, təxmis, sürud, mürəbbə, müsəbbə, müstəzad, hayku, bayatı və s. şeir növlərində yazıb. Lakin şairin müasir Azərbaycan dilində qəzəl yazmaq çağırışları və vətənpərvərlik ruhu ilə birləşdirdiyi Qarabağ işğalı və Xocalı soyqırımını haqqında yazdığı

qezəllər tədqiqatın əsasını təşkil edir. Hər iki xətt məqalədə birgə tədqiq ediləcək. Qezəlin yalnız alışdığımız məhəbbət mövzusunda deyil, yeni ictimai məzmun daşıya bilməsinin mümkünlüyü araşdırmadan da məlum olacaq. Beş Divan bağlamış şairin milli ruhda yazdığı qezəllər poeziyanın hal hazırkı vəziyyətində müasir qezəllər hesab olunur. Həmçinin, məqalədə müasir qezələ nümunə kimi göstərilmiş Qarabağ işğalı və Xocalı soyqırımını ilə bağlı qezəllərin məna və məzmununu da tədqiqata cəlb etmək nəzərdə tutulur.

Açar sözlər: Şahin Fazil, müasir Azərbaycan qezəli, vətənpərvərlik, Qarabağ işğalı, Xocalı soyqırımı

BİR KAHRAMAN YARATMA SÜRECİ VE SEVİM BURAK'IN PENCERE'Sİ**Dr. Öğr. Üyesi Ferda ATLI****İnönü Üniversitesi****ORCID ID0000-0003-2364-1356****ÖZET**

Sevim Burak 1950 kuşağı öykü yazarları arasında anılmaktadır (Koçakoğlu, 2009: 57). Tiyatro metinlerinin yanı sıra yarım kalmış bir romanının da varlığı bilinen yazar, kendine özgü metin yaratımı ve renkli kişiliği ile Türk öyküsünün değeri geç anlaşılan yazarlar kategorisinde yerini almıştır.

Yazarın ilk öykü kitabı olan *Yanık Saraylar*, ilki 1965 baskısı olmak üzere birden fazla kez basılmıştır (Koçakoğlu, 2009: 57) ve Türk öykü dünyasında hâlâ ses getiren öyküleri içerisinde barındıran kült bir eser olma niteliğini korumaktadır. Bu eser içerisinde bulunan ve katmanlı bir yapıya sahip olan *Pencere* öyküsü gerek yazarın psikolojik yaratım sürecini sembollerle örtülü olarak sunması gerek öykü kahramanı kadının derin psikolojik buhranını okuyucuya yansıtması bakımından oldukça dikkat çekici ayrıntılar barındırmaktadır. Metin, Freud'un "gündüz düşleri ve yaratıcı yazarlık halleri" (Freud, 1999: 127) bakımından okunabileceği gibi yine Freud'un öne sürdüğü yazarın metin kahramanlarını "kendi ego parçalarından yaratması" (Freud, 1999: 132) fikrini de destekleyici bir anlayışla kaleme alınmıştır. Anlatıcının bir pencere camından karşı evde oturan bir kadını gözlemlemesi üzerine kurulmuş olan öykü metni bilinç akışı tekniğine ve şaşırtıcı bir kurguya sahip olmasının yanı sıra şekil özellikleri bakımından da yazıldığı dönemin ilerisinde bir yapıttır. Burak, metinde sözcüklerle adeta oyun oynamış ve hayatı süresince yaşadığı tüm parçalanmışlıkları, yabancılaşmayı ve Yahudi kimliği sebebiyle toplumdan farklı hissettiği/hissettirildiği gerçeğini birbirinden kopuk ve farklı cümleler üzerinden okuyucuya sezdirmiştir. Pencere sembolü adeta hem Burak'ın kadınlığını (Freud, 2014: 399) hem bir süre mankenlik yaptığı hayatının vitrinini hem de pencerenin dışında kalan toplumun bakışlarını

anlatmaktadır. Kendine özgü bir kişiliği olan Sevim Burak, kahramanlarına kendisinden ve çevresinden izler nakşetmiştir.

Çalışmanın amacı Sigmund Freud'un gündüz düşleri ve rüya sembolleri hakkındaki görüşlerinden de yararlanarak Sevim Burak'ın *Pencere* öyküsünü irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Türk Edebiyatı, öykü, Sevim Burak, psikanaliz, Pencere.

DISTORTED REFLECTION OF REALITY. SATIRE IN UTOPIA**Ph.D. in Philology Mahira Hajiyeva**

Azerbaijan University of Languages

mhacieva@hotmail.com-<https://orcid.org/0000-0002-6922-4286>**ABSTRACT**

The article aims to carry out a detailed examination of satiric representation in selected utopian narrations in English literature.

The work of art is never totally innocent and naive. It has a purpose, unfailingly demands attention to specific issues. We can define it as a reflection of the reality that passes through the lens of the author and fits into an appropriate frame of representation.

In literature, this frame reflects the perception and the means chosen to communicate. It also determines our interpretation of the work. So, if we consider the work of art a mirror, a reflection of reality, then utopian fiction which is not just a simple description of "a good place" is a curved mirror that has a distorted reflection of reality. It is a deliberate distortion and serves a definite purpose. Narration in utopic fiction attacks specific issues and has an ambiguous nature. Representation of disagreement can make use of any literary technique, but few can make the point as much intense as mockery. Satire in this respect is a powerful literary weapon. It opens utopia to the possibility of ambiguity turning it into something more complicated than the mere description of happy places. Therefore, in this article, we focus on this point-the satiric frame of representation in utopian fiction.

Some utopian novels have overall satiric tone while others engage satirical elements now and then. Hence, we analyze three major utopia novels "Utopia" by T. More, "Gulliver's Travels" by C. Swift, and "Erewhon" by S. Butler considering them satires. Besides, we study satirical elements present in some English utopian fiction even though these works are not considered satiric in general.

Key words: satire, ambiguity, emotional tone, narration, vocabulary, fiction.

ÖĞRETMENLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Dr. Venhar KAPLAN

Gazi Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-1987-8951>

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU

Gazi Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-7753-2222>

ÖZET

Araştırma, öğretmenlerin kişilik özellik algılarını incelemek ve cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim kademesi ve mesleki kıdeme göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Kayseri ili Kocasinan, Melikgazi ve Talas merkez ilçelerindeki 33 ilkokul ve ortaokulda görev yapan 767 öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin kişilik özelliklerini değerlendirmek için Benet-Martinez ve John (1998) tarafından geliştirilen, uluslararası bir araştırma için Sümer, Lajunen ve Özkan (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan ve Çoklar (2014) tarafından doktora tezi kapsamında “Kişilik Özellikleri ile Bağışlanma Eğilimi Arasındaki İlişkinin İntikam Güdüsü ve Adalet Duyarlılık Temelinde İncelenmesi”nde kullanılan, “Beş Faktör Kişilik Envanteri Kısa Formu” kullanılmıştır. Ölçek 44 maddeli 5’li likert tipinde sorulardan oluşmaktadır. Ölçek gelişime açıklık (openness), uyumluluk (agreeableness), öz-disiplin (self-conscientiousness), duygusal tutarsızlık (neuroticism) ve dışa dönüklük (extraversion) olarak beş alt boyuttan oluşmaktadır. Beş Faktör Kişilik Envanterinin basıklık değeri (1,443) ve çarpıklık değeri (0,538) olarak hesaplanmıştır. Beş faktör kişilik beş faktörden oluştuğu, yük değerlerinin ise .32 ile .74 arasında olduğu, toplam varyansın %52’sini açıkladığı belirlenmiştir. KMO değeri (=0.75) ve Bartlett (=612.883, p=.000) testleri ile verilerin açımlayıcı faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizine ilişkin değerler şöyledir: ($\frac{\chi^2}{sd} = 1.72$, GFI=0.92, AGFI=0.80, NNFI=0.84, CFI=0.90, RMSEA=0.051, RMR=0.042, SRMR=0.062.). Beş Faktör Kişilik Envanterinin Cronbach Alpha değeri .85 olarak hesaplanmıştır. Öğretmenlerin kişilik özelliklerinin alt boyutlarından en fazla gelişime açıklık

en az duygusal tutarsızlık davranışında olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin gelişime açıklık $t [765]= -1,36, p \geq .05$, uyumluluk $t [765]= -1,86, p \geq .05$, öz-disiplin $t [765]= -0,60, p \geq .05$, dışadönüklük $t [765]= -1,21, p \geq .05$ ve duygusal tutarsızlık $t [765]= -1,88, p \geq .05$ boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin gelişime açıklık $t [765]= -2,17, p \leq .05$ ve duygusal tutarsızlık özellikleri $t [765]= -2,26, p \leq .05$ anlamlı farklılık gösterirken, uyumluluk $t [765]= -0,07, p \geq .05$, öz-disiplin $t [765]= -0,68, p \geq .05$ dışa dönüklük $t [765]= 0,26, p \geq .05$ alt boyutlarında medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Başka bir anlatımla, bekâr öğretmenler evli öğretmenlere göre daha gelişime açık ve duygusal olarak tutarsızdır. Öğretmenlerin uyumluluk özellikleri yaş değişkenine göre $F [3,763]= 5,79, p \leq .05$ anlamlı farklılık göstermektedir. Başka bir anlatımla, öğretmenlerin yaşları arttıkça uyumluluk puanları, genç öğretmenlere göre daha yükselmektedir. Öğretmenlerin gelişime açıklık $F [3,763]= 3,32, p \leq .05$; uyumluluk $F [3,763]= 7,15, p \leq .05$ ve öz-disiplin $F [3,763]= 2,73, p \leq .05$ özellikleri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Başka bir anlatımla, öğretmenlerin yaşları düzeyleri arttıkça gelişime açıklık, uyumluluk ve öz-disiplin özellikleri genç öğretmenlere göre daha olumlu olmuştur. Öğretmenlerin gelişime açıklık $t [765]= 3,18, p \leq .05$; öz-disiplin $t [765]= 2,18, p \leq .05$; dışa dönüklük $t [765]= 2,39, p \leq .05$ özellikleri eğitim kademesi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Başka bir anlatımla, ilkokul öğretmenleri, ortaokul öğretmenlerine göre daha gelişime açık, öz-disiplinli ve dışa dönüktür.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Beş Faktör Kişilik, Öğretmen

GİRNE
17-18 EKİM 2020

ÖĞRETMENLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE ÖRGÜTSEL BAĞLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Dr. Venhar KAPLAN

Gazi Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-1987-8951>

Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU

Gazi Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-7753-2222>

ÖZET

Araştırma, öğretmenlerin kişilik özellik algılarına göre örgütsel bağlılıklarını gerçekleştirme düzeyini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, nicel verilere dayalı genel tarama modeli içinde yer alan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, Kayseri ili Kocasinan, Melikgazi ve Talas merkez ilçelerindeki 33 ilkokul ve ortaokulda görev yapan 767 öğretmenin katılımı ile gerçekleşmiştir. Öğretmenlerin kişisel bilgilerini öğrenmek için kişisel bilgi formu, kişilik özelliklerini değerlendirmek için “Beş Faktör Kişilik Envanteri Kısa Formu” ve örgütsel bağlılıklarını değerlendirmek için de “Örgütsel Bağlılık Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklere ilişkin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış olup; elde edilen verilerin analizinde, “yüzde”, “frekans”, “bağımsız örneklem için t testi”, “tek yönlü varyans analizi (Anova)”, “Tukey testi (HSD)”, “kolerasyon” ve “regresyon” analizlerinden yararlanılmıştır. Beş Faktör Kişilik Envanteri Benet-Martinez & John (1998) tarafından geliştirilmiş, 44 ölçek maddesinden oluşmakta ve beş kişilik özelliğini ölçmektedir. Beşli likert sorular; “Kesinlikle katılıyorum:1, Katılıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 4, Kesinlikle katılıyorum: 5” olarak düzenlenmiştir. Gelişime açıklık (openness), uyumluluk (agreeableness), öz-disiplin (self-consciousness), duygusal tutarsızlık (neuroticism) ve dışa dönüklük (extraversion) olarak beş alt boyuttan oluşmaktadır. Beş Faktör Kişilik Envanterinin basıklık değeri (1,443) ve çarpıklık değeri (0,538) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin toplam olarak beş faktörden oluştuğu, yük değerlerinin ise .32 ile .74 arasında olduğu, toplam varyansın %52’sini açıkladığı belirlenmiştir. KMO değeri (=0.75) ve

Bartlett (=612.883, $p=.000$) testleri ile verilerin açımlayıcı faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizine ilişkin değerler şöyledir: ($\frac{\chi^2}{Sd} = 1.72$, GFI=0.92, AGFI=0.80, NNFI=0.84, CFI=0.90, RMSEA=0.051, RMR=0.042, SRMR=0.062.) Beş Faktör Kişilik Ölçeğinin güvenirlik değerleri .85 olarak elde edilmiştir. Araştırmada, ikinci ölçme aracı Meyer ve Allen (1997) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması Wasti (2000) tarafından yapılan üç boyuttan oluşan “Örgütsel Bağlılık Ölçeği” olmuştur. Örgütsel Bağlılık ölçeğinde; devam, duygusal ve normatif bağlılık olarak üç temel boyuttan oluşan ve 18 maddeli 5’li likert tipindeki sorulardan oluşmaktadır. Örgütsel bağlılık için basıklık değeri (-0,320) ve çarpıklık değeri (-0,083) olarak hesaplanmıştır. KMO (=0.83) ve Bartlett (=2345.142, $p=.000$) test sonuçlarında ölçeğin açımlayıcı faktör analizine uyduğu belirlenmiştir. Faktör yüklerinin .41-.87 arasında değiştiği görülmüştür. Örgütsel Bağlılık ölçeğinde toplam yük üç faktör altında toplanmış ve maddelerin toplam varyansın% 70’ni açıkladığı belirlenmiştir. Örgütsel Bağlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .94 dür. Öğretmenlerin kişilik özelliklerini iş yaşamında sergilemelerine ilişkin alt boyutlarından “gelişime açıklık” alt boyutunu yüksek düzeyde, “duygusal tutarsızlık” alt boyutunu ise orta düzeyde gerçekleştirmiştir. Öğretmenlerin en yüksek duygusal bağlılık, en az ise normatif bağlılık davranışı sergilemişlerdir. Öğretmenlerin kişilik özelliklerinin alt boyutları ile örgütsel bağlılık arasında duygusal tutarsızlık dışında diğer boyutlar ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişkinin varlığı göze çarpmaktadır. Kişilik özelliklerinin alt boyutları ile örgütsel bağlılık arasındaki en yüksek pozitif ve orta düzeydeki anlamlı ilişki ($r= ,328$, $p<.01$) öz-disiplin boyutu ile örgütsel bağlılık arasındadır. Buna göre öğretmenlerin öz-disiplin düzeyleri arttıkça örgütsel bağlılık becerileri artmakta, örgütsel bağlılık davranışları arttıkça öz-disiplin özelliklerinde artış meydana gelmiştir. Bu durumu önem sırasına göre örgütsel bağlılık ile anlamlı ve pozitif yöndeki orta düzeyde ilişki uyumluluk boyutu ($r= ,302$, $p<.01$) izlemektedir. Öğretmenlerin örgütsel bağlılığın duygusal, devam ve normatif bağlılıklarının beş faktör kişiliğin alt boyutları tarafından yordamasına ilişkin kişilik özellikleri ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki en yüksek pozitif ve orta düzeydeki anlamlı ilişki öz-disiplin ile normatif bağlılık ($r=,328$, $p\leq.05$), öz-disiplin ile duygusal bağlılık ($r=,321$, $p\leq.05$) ve uyumluluk ile normatif bağlılık ($r=,302$, $p\leq.05$) boyutları arasındadır. Öğretmenlerin öz-disiplin algıları arttıkça normatif ve duygusal bağlılıkları artmakta, normatif ve duygusal bağlılık davranışları arttıkça da öz-disiplin algıları artmaktadır. Benzer şekilde öğretmenlerin uyumluluk özellikleri arttıkça normatif bağlılıkları da pozitif yönde anlamlı olarak artmaktadır. Kişilik özellikleri ile örgütsel bağlılığın alt boyutları arasındaki en düşük negatif

yönlü ve anlamlı ilişki duygusal tutarsızlık ile duygusal bağlılık ($r = -.145$) arasındadır. Bu iki özelliğin birbirini negatif yönde ve düşük düzeyde etkilediği ifade edilebilir. Başka bir anlatımla, öğretmenlerin duygusal tutarsızlık düzeyleri arttıkça duygusal bağlılıkları azalmaktadır. Öğretmenlerin gelişime açıklık, dışadönüklük, duygusal tutarsızlık, uyumluluk ve öz-disiplin değişkenleri ile birlikte, öğretmenlerin örgütsel bağlılık yaşaması durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($R = .378$, $R^2 = .143$, $p < .01$). Adı geçen beş alt boyut, öğretmenlere yönelik örgütsel bağlılıktaki toplam varyansın % 14'nü açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin örgütsel bağlılık üzerindeki görece önem sırası; öz-disiplin, uyumluluk, duygusal tutarsızlık, gelişime açıklık, dışadönüklüktür. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ise, uyumluluk ve öz-disiplin boyutlarının örgütsel bağlılık üzerinde önemli bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Regresyon analizi sonuçlarına göre, örgütsel bağlılığın yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği aşağıda verilmiştir.

Örgütsel Bağlılık = $.216 + .433$ Uyumluluk + $.426$ Öz-disiplin + $.017$ Gelişime Açıklık + $.001$ Dışadönüklük + $-.035$ Duygusal Tutarsızlık. Başka bir anlatımla, öğretmenlerin beş faktör kişilik özelliklerinden, uyumluluk ve öz-disiplin alt boyutları, onların örgütsel bağlılık düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısıdır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Bağlılık, Kişilik, Beş Faktör Kişilik Özellikleri, Öğretmen

GİRNE
17-18 EKİM 2020

REVIEW OF THEORIES OF SOCIAL POWER

Martin Kudwo Akotey

Department of Development Studies, Valley View University, Accra –Ghana

ABSTRACT

Power as a relational phenomenon among humans is present everywhere, and it also affect everyone, positively or negatively. The way that any entity or individual exercises power affects several aspects of the destinies of the individuals and entities who happen to be located within the sphere of influence of the one exercising power. It is therefore relevant to understand how social science has conceptualized power; the sources and types of power; distribution of power in society and what power may be used for. The researcher employed desk study to examine the discourse about power as discussed by classical and contemporary authorities on the subject. Although power is conceptualized generally as the phenomenon where an actor in a social relationship is able to obtain his wishes regardless of any opposition and resistance from the others, Opinion still differs among social scientists on whether power is held by a few privileged ones in society or that power is dispersed. While recognizing with others that power is distributed within society, the researcher asserts that the share of power held by an entity within the social group is proportional to the amount of resources of power possessed by the entity. These resources may include specialized knowledge, traditional or rational authority, financial resources, charisma and state infrastructure. It is recommended that policy makers make conscious efforts to prevent the abuse of power within the state and organizations by making provisions of checks and balances in the constitutions.

Key Words: Social, Theories, Review, Powe

ULUSUN KURULUŞU ve DEĞİŞEN PARADİGMA**Ziya Kıvanç Kırac**

Fırat Üniversitesi

0000-0002-8728-2834

ÖZET

Ulus devletin ne olduğu ve nasıl biçimlendiği sorusu son yüzyılda popüler olmakla birlikte verilen cevapların değişimi çok daha yeni bir döneme denk gelmektedir. İlk zamanlarda Fransız Devrimi'nin doğurduğu toplumsal değişimin doğal bir sonucu olarak görülen ulus kavramı daha sonraları kapitalizm ile özdeşleştirilmiş ve Marksizm'in bakış açısıyla yeniden yorumlanmıştır. İdeoloji eksenli eleştirileri ile Marksist kuramcılar ulusun "yanlış bilinç" ve "üstyapı" kavramları üzerinden üretildiğini savunmuşlardır. Bu bakış açısı ulustan önce ulus devletin varlığını şart koşan bir çizgide ilerlemektedir. Ulusun devleti değil şartlanmış biçimde ortaya çıkan devletin ulusu yarattığı fikrinin aksine bazı Marksistler tartışmanın bir başka yönüne odaklanmıştır. Örneğin Gramsci "hakim sınıf" tezine bağlı kalmakla birlikte ulusun toplumsal egemenlik kurmak isteyen sınıflar eliyle kurulduğunu savunur. İdeoloji Gramsci için topluluğun kalıtsal hale gelmiş fikir ve değerlerine atıfta bulunduğu sürece, yani "milli" bir boyuta temas ettiği sürece baskın olur. Bu vurgu ulus ile etnisite arasında doğrudan bağ kuran milliyetçi kuramlar açısından da etkili olmuştur. Ulusun milliyet ve aidiyet üzerinden tekrar kurgulanması denklemin tekrar ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Milliyet ile totaliterizm arasında bir bağ kuran Arendt, milliyetçiliği devletin ulus tarafından ele geçirilmesi olarak görmektedir. Ulus devlet devrimler sonrası anlam boşluğuna düşmüş insanların hayatında yeni ritüellere dinsel bir tapınma biçimi geliştirmiştir. Sahiden milliyetçilik her ne kadar modern bir kavram olarak ele alınsa da hep geçmişle ve geçmişe belirgin bir özlemle yoğrulmuş romantizmle kendisini anlatır. Bu durum daha sonraları ulusun icat edilen gelenekler vasıtası ile kurulduğu tezinin de bir bölümünü oluşturmuştur. Tarihi bir mirastan ele alınmışçasına işlenen mitsel unsurlar ritüeller yolu ile ulusun inşasına

katılmışlardır. Her ne kadar küreselleşmenin etkisi ile aşıldığı düşünülse de ulusun sembolik kuruluşu denilebilecek bu aşama ile artık uluslar başlangıçta yapılan siyasi perspektifle değil kültürel boyutu eşliğinde yeniden tanımlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında “ulus” modern zamanların ağırlığı altında siyasi bir formüller bütününden -belki de postmodern algı içerisinde- günlük alışkanlıkların mozaiksel dağınıklığına dair bir geçiş yaşamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ulus, İdeoloji, Toplumsal Değişme.

THE LEVEL OF INFLUENCE OF GEOPOLITICS IN THE SOUTH CAUCASUS ON THE REGION: THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN

Aytən HÜSEYNOVA

AMEA, Hüquq və İnsan Haqları İnstitutu, doktorant

e-mail: ayten212@mail.ru

Gülzar İBRAHİMOVA

Bakı Avrasiya Universiteti, Professor

e-mail:ibrahimova-gulzar@rambler.ru

Summary

The article analyzes Iran's policy in the South Caucasus in the background of the rivalry of geopolitical powers in the South Caucasus, examines the main directions and stages of the country's foreign policy in the region, as well as bilateral cooperation with the South Caucasus. The important factors of the South Caucasus in the direction of Iran's strategic goals are commented.

An active policy based on the establishment of relations on the basis of reciprocity and equality in the relations between Iran and Azerbaijan during the time of President Abulfaz Elchibey and the recognition of the existence of the Republic of Azerbaijan in the Republic of Iran is analyzed. The successes of the prudent, balanced and pragmatic policy in the foreign policy pursued during the presidency of President Heydar Aliyev, the conventions of special importance for bilateral relations are being studied. It is noted that during the presidency of President İlham Aliyev, a delicate order was developed in the Iranian policy of Azerbaijan, during this period, the Azerbaijani consulate in Tabriz was opened, and progress was made in the field of transport.

However, although Iran is committed to the principle of territorial integrity of Azerbaijan, it continues to not take a firm stand against Armenian provocations against Azerbaijan in the conflict zone in Nagorno-Karabakh.

The political and strategic aspects of Iran's relations with Armenia are clarified, the transition of Iran-Armenia relations to a more intensive stage after the Russia-Georgia war (2008), the agreement on cross-border cooperation between the two countries, as well as economic and trade relations are analyzed.

Iran-Georgia relations are characterized as less important in Iran's foreign policy compared to other regional neighbors. It is concluded that the South Caucasus is one of the cases where the foreign policy doctrine and ideology of Iran contradict in theory and practice.

Keywords: South Caucasus, Islamic Republic of Iran, geopolitical, geoeconomic, military, global, competition, security

GÜNEY KAFKASYA'DA JEOPOLİTİĞİN BÖLGEYE ETKİ SEVİYESİ: İRAN İSLAM CUMHURİYETİ

Özet

Makalede, Güney Kafkasya'daki jeopolitik güçlerin rekabeti arka planda İran'ın Güney Kafkasya'daki politikasını analiz ediyor, ülkenin bölgedeki dış politikasının ana yönlerini ve aşamalarını ve Güney Kafkasya ile ikili işbirliğini inceliyor. İran'ın stratejik hedefleri doğrultusunda Güney Kafkasya'nın önemli faktörleri yorumlanıyor.

Cumhurbaşkanı Abulfaz Elçibey döneminde İran ile Azerbaycan arasındaki ilişkilerde karşılıklılık ve eşitlik temelinde ilişkilerin kurulmasına ve Azerbaycan Cumhuriyeti'nin İran Cumhuriyeti'ndeki varlığının tanınmasına dayanan aktif bir politika analiz edilmektedir. Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in cumhurbaşkanlığı döneminde izlenen dış politikadaki ihtiyatlı, dengeli ve pragmatik politikanın başarıları, ikili ilişkiler açısından özel öneme sahip sözleşmeler inceleniyor. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev döneminde Azerbaycan'ın İran politikasında ince bir düzen geliştirildiği, bu dönemde Tebriz'de Azerbaycan konsolosluğunun açıldığı ve ulaşım alanında ilerleme elde edilmiştir.

Ancak İran, Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü ilkesine bağlı olsa da, Dağlık Karabağ'daki çatışma bölgesinde Azerbaycan'a yönelik Ermeni provokasyonlarına karşı sağlam bir duruş göstermemekte devam ediyor.

İran'ın Ermenistan ile ilişkilerinin siyasi ve stratejik yönleri netleştirilir, Rusya-Gürcistan savaşından sonra İran-Ermenistan ilişkilerinin daha yoğun bir aşamaya geçişi (2008), iki ülke arasında sınır ötesi işbirliği anlaşması ile ekonomik ve ticari ilişkiler analiz edilir.

İran-Gürcistan ilişkileri, İran'ın dış politikasında diğer bölgesel komşularla karşılaştırıldığında daha az yer kaplayan ilişkiler olarak nitelendirilir. Güney Kafkasya'nın, İran'ın dış politika doktrini ve ideolojisinin teori ve pratikte çeliştiği durumlarından biridir.

Anahtar Kelimeler: Güney Kafkasya, İran İslam Cumhuriyeti, jeopolitik, jeoekonomik, askeri, küresel, rekabet, güvenlik

KIBRIS TÜRK AĞIZLARINDAKİ YANSIMA SÖZCÜKLER

REFLECTION WORDS IN CYPRUS TURKISH ORALS

Prof. Dr. Ergün Koca

Girne Amerikan Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-4003-1851>**Prof. Dr. Ayşen Koca**

Girne Amerikan Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-2896-6267>**Özet**

Dillerin doğuş teorilerinde en öncelikli başlıklardan biri olan yansımalar, dilbilimde bağımsız bir kategori olarak gerekli önemi kazanamamıştır. İnsanlığın varoluşuyla birlikte hep iç içe olduğu canlı cansız varlıkların çıkardıkları sesler; dış görünüşlerini ve hareketlerini betimleyen gözlem içerikli adlandırmalar; insanların duyu, sezgi, koku, tat alma yoluyla hissettikleri aslında hep yansıma sözcüklerdir.

Bu denli insanla ve diliyle bütünleşmiş bir sözcük türünün leksiko-semantik, fonomorfolojik özelliklerinin detaylı incelenmesi önem arz etmektedir.

Biz bu çalışmamızda “Kıbrıs Türk Ağzıları Sözlüklerinde” oldukça fazla kullanımını ve örneklerini tespit ettiğimiz yansıma sözcük ve öbeklerinin leksiko-semantik gruplamalarını belirleyip, yüzlerce yıldır ada izalasyonunda anakaradan uzakta kendini korumuş Kıbrıs Türk Ağzılarının sözvarlığının zenginleşmesi başta olmak üzere dilin ahenginin artması, canlılık ve dinamiklik kazanması, anlamsal kevvetlendirme ve pekiştirme vermesi gibi katkılarıyla yadsıyamayacağımız yansımalar üzerinde duracağız.

Anahtar Sözcükler: Yansımalar, Kıbrıs Türk Ağzıları, leksiko-semantik gruplama, ses yansımaları, biçim yansımaları, duyu yansımaları sözcükler vb.

Abstract

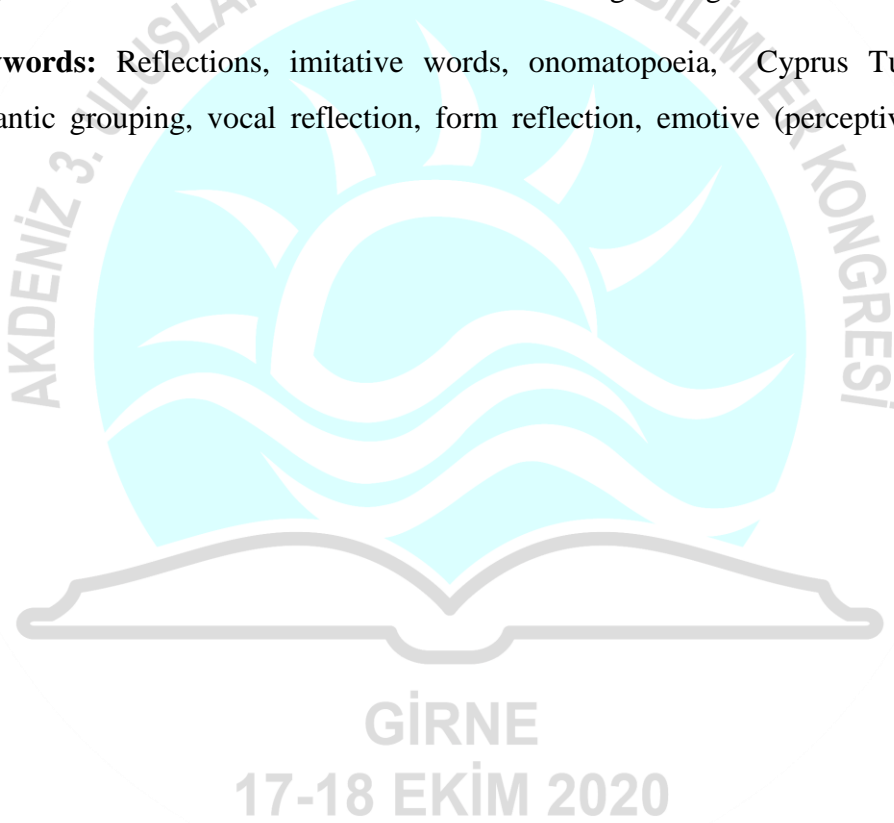
Reflections, one of the top priorities in the birth theories of languages, did not gain the necessary importance as an independent category in linguistics. With the existence of humanity, the sounds of living and inanimate beings that are always intertwined; Naming-

related naming descriptions describing their appearance and movements; It is the reflection words that people feel through sense, intuition, smell and taste.

It is important to examine the lexico-semantic, phono-morphological features of a word type integrated with such people and language.

In this study, we have determined the lexico-semantic groupings of the reflection words and phrases that we have found in the “Turkish Cypriot Dialects Dictionaries” and examples of reflection, and preserved themselves far away from the mainland for hundreds of years, the enrichment of the Turkish Cypriot Dialects, especially the enrichment of the language, and the gaining of vitality and dynamism. We will focus on reflections that we cannot deny with their contributions such as semantic strengthening and reinforcement.

Keywords: Reflections, imitative words, onomatopoeia, Cyprus Turkish Orals, lexico-semantic grouping, vocal reflection, form reflection, emotive (perceptive) reflection words etc.

COVID-19 PANDEMİSİNİN PANOPTİK GÖRÜNÜMÜ: KORUMA VE KONTROL İKİLEMİ

Gülhanım Karaoğlu

Atatürk Üniversitesi

0000-0003-0043-7029

ÖZET

Bilgi temelli bir toplum idealinde olgusal olanın gözlemlenmesi, modern toplumun yapısına ve teknolojiye bağlı olarak sistematik bir denetim mekanizmasına evrilmiştir. Sanayileşmenin getirdiği çalışma biçimi, kentleşmenin neden olduğu cemaatten kopuş ve yabancılaşma, ulus devlet düzeninin merkezi yönetimleri, yeni devlet-vatandaş ilişkisi gibi yapısal değişimler ve dönüşümler, gözetimin meşrulaştırıldığı zeminler olmuştur. Gözetimin bir kültür olarak karşımıza çıktığı modern toplumda bireylerin sistematik bir biçimde izlenerek haklarında veri toplanması, toplanan verilerin işlenmesi, depolanması ve korelasyonlarla yeni verilerin elde edilmesi, toplumsal yaşamın bir gerekliliği haline gelmiştir. Kamu hizmetlerinin aksamaması, güvenlik açığının oluşmaması gibi yaşamın iyileştirilmesi ihtiyacı, giderek daha fazla alana yayılan gözetimi de beraberinde getirmiştir ki, otorite lehine bir denetim, disiplin ve kontrol mekanizması olan gözetim meşruiyetini de yine aynı temelden almaktadır. Kısaca Lyon'un belirttiği gibi iki yüzü olan gözetimde bir içgüdü yada bir politika olarak koruma, kontrolün bahanesi olabilmekte, dolayısıyla rızayı da üretmektedir.

Dijital teknolojiler aracılığıyla gözetimin gündelik yaşamın bir rutini haline geldiği, içselleştirilmiş bir denetim zihniyetini ifade eden panoptik çağda bu rızanın işlerlik kazandığı en önemli alanlardan biri sağlıktır. Küresel çapta etkisinin görüldüğü – laboratuvar verileri kesinleşmemiş olsa dahi erken uyarı ile farkındalık oluşturmak, hastalığın yayılımını önlemek veya kontrol altına almak amacıyla semptomik gözetimin gerekli olduğu- pandemik dönemler bu anlamda hem meşruiyet zeminini sağlamlaştırmakta, hem de gönüllü gözetlenmeyi desteklemektedir. Özellikle salgın hastalık dönemlerinde verilerin elde edilmesi ve hızlı bir sağlık politikası geliştirilmesi açısından önem arz eden semptomik gözetim, Covid-19 gibi belirti, hastalık süreci, tedavi yöntemleri, etkileri, yayılımı gibi bileşenlerinin tanımlanmasının süreç aldığı bir pandemi söz konusu olduğunda ön tanı aşamasından çıkarak sürece yayılan, daha geniş bir gözetime dönüşmektedir. Bu bağlamda çalışmada Covid-19 pandemisi

döneminde uygulanan/uygulamaya alınan takip sistemleri, panoptikon bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Panoptikon, Covid-19, Gözetim teknolojileri

VERGİ GÜVENLİK TEDBİRİ OLARAK TEMİNAT UYGULAMASI**Dr. Öğr. Üyesi Taha Emre ÇİFTÇİ**

Necmettin Erbakan Üniversitesi

teciiftci@erbakan.edu.tr – 0000-0002-6548-9017

ÖZET

Vergi alacağının sağlıklı bir şekilde tahsili için vergilendirme sürecinde etkinliğin sağlanması büyük önem arz etmektedir. Verginin tarafları olan vergi mükellefi ve vergi idaresi, vergilendirme sürecinin etkin olmasında önemli rol oynamaktadır. Dolayısıyla vergilendirme sürecinde etkinliğin sağlanması, verginin taraflarının kurallara uygun hareket etmesine bağlıdır. Ancak vergi mükellefi ve vergi idaresinin her zaman kurallara uygun hareket etmesi beklenmez. Bu kapsamda vergi mükelleflerinin eylemleri neticesinde vergi kaybına ve/veya kaçakçılığına sebep olan kurallara aykırı hareketleri söz konusu olabilmektedir. Bu şekilde vergi mükellefi kaynaklı vergi ziyayı cezası kesilmesini gerektiren durumlarda veya vergi kaçakçılığı nedeniyle vergi kaybının ortaya çıkma halleri dolayısıyla yasa koyucu vergi alacağını güvence altına almak için bazı güvenlik tedbirleri düzenlemiştir. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile düzenlenen “teminat” müessesesi bu güvenlik tedbirlerinden biridir.

Teminat, vergi alacağını güvence altında tutmaya yarayan bir müessesedir. Bu kapsamda teminat müessesesinin varlığı, vergi alacağının tahsil güvenliği açısından büyük öneme sahiptir. Kanunla belirtilen çeşitli sebeplerin varlığı halinde vergi idaresi, vergi alacağını güvende tutmak için mükelleften teminat istemektedir. Ayrıca, yasa koyucu mükelleften teminat istenebileceği tehlikeli hal olarak bertitti durumlarda da takdir yetkisini vergi idaresine bırakmıştır.

Bu çalışmada, mükelleften teminat istenmesini gerektiren şartlar, teminat olarak kabul edilen değerler, teminat gösterilmesi halinde ortaya çıkacak durumlar, teminatın sağlanamaması ve mükellefin teminat istenmesi karşısında sahip olduğu haklar gibi konular ele alınacaktır. Ayrıca, vergi güvenlik tedbiri olarak “teminat” müessesesinin uygulanmasına ilişkin Danıştay Kararları çerçevesinde özellikli hususlar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Alacağı, Vergi Alacağı, Vergi Güvenlik Tedbirleri, Teminat.

TÜRK VERGİ HUKUKUNDA KANUN YOLUNDAN VAZGEÇME MÜESSESESİ**Dr. Öğr. Üyesi Taha Emre ÇİFTÇİ**

Necmettin Erbakan Üniversitesi

teciftci@erbakan.edu.tr – 0000-0002-6548-9017

ÖZET

Vergi kanunlarında yer alan olay ya da eylemi gerçekleştiren mükellefler vergi ilişkisini de başlatmış olurlar. Mükellef vergiyi doğuran olayı gerçekleştirdiği andan itibaren vergi borçlusu konumuna geçmekle birlikte devlet ise vergiyi alma hakkına sahip olur. Vergi ilişkisinde alacaklı tarafta bulunan devlet, vergi alacağının etkin tahsilatı için mükellefe maddi ve şekli ödevlere ilişkin yükümlülükler oluşturmaktadır. Aynı zamanda yasa koyucu vergi alacağını güvence altında tutmak için çeşitli düzenlemeler ortaya çıkarır. Ancak, vergi ilişkisinin sınırları kanunla belirlenmiş ve hem vergi idaresi hem de mükellef kanunla belirlenmiş sınırlara, yani kurallara uygun hareket etmesi gerekmektedir. Vergi ilişkisinin taraflarına yönelik kanunla belirlenmiş sınırların aşılması neticesinde vergi uyuşmazlığı ortaya çıkabilmektedir.

Vergi uyuşmazlığı, yargı öncesi idari aşamada barışçıl yollarla giderilebilmektedir. Yargı öncesi idari aşamada çözümlenemeyen ya da idari aşamaya başvurmayan mükellefler için vergi uyuşmazlığının çözümü yargı organlarınca verilen karar neticesinde sonuçlanmaktadır. Yargılama aşamasında vergi uyuşmazlığının giderilmesinde 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 27. maddesi ile 213 sayılı Kanunun 379. maddesi yeniden düzenlenerek “kanun yolundan vazgeçme” müessesesi oluşturulmuştur. Bu müessese, vergi ve ceza ihbarnamelerine karşı açılan davaların istinaf ve temyiz yolu açık olan kararlarında yargılama süreci sonuçlanmadan uyuşmazlığı çözmeye yönelik oluşturulan yeni bir yoldur.

Kanun yolundan vazgeçme müessesesine ilişkin hükümler çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Ayrıca bu çalışmada, yargılama aşamasında vergi uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması halinde mükellefe, vergi idaresine ve yargı organlarına sağlayacağı avantajlar ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Uyuşmazlığı, Vergi Uyuşmazlığının İdari Çözümü, Vergi Uyuşmazlığının Yargısal Çözümü, Kanun Yolundan Vazgeçme.

**İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SPOR
İSTANBUL ÇALIŞANLARININ MUTLULUK VE SOSYALLEŞME DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

Ezgi METE KAYA

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-7616-7761

Doç. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU

Sakarya Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-4852-4244

Gönül AK

Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

ORCID ID: 0000-0001-5147-0967

ÖZET

Bu çalışmanın amacı İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin iştirak şirketlerinden Spor İstanbul çalışanlarının mutluluk ve sosyalleşme düzeylerinin incelenmesidir. Bu çalışmaya, Spor İstanbul bünyesinde aktif olarak çalışan 617 spor eğitmeni, 214 rezervasyon personeli, 324 temizlik personeli, 64 halı saha personeli, 28 engelli personel, 47 tesis işletme amiri ve 73 tesis işletme amir yardımcısı olmak üzere toplam 1367 çalışan personel katılmıştır. Gönüllü olarak 91 kişi anket sorularını yanıtlamıştır. Araştırma kapsamında personelin demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, medeni durum, süresi, eğitim durumu, mezuniyet durumu,) göre sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi ve anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Personellerin, mutluluk düzeylerinin incelenmesinde ölçek Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ), kişilerin sosyalleşme alanındaki düzeylerini incelemek için ise; Sosyalleşme Ölçeği (SÖ) kullanılmıştır. İç tutarlılık kat sayısı (Cronbach Alpha) 0.77 olarak belirlenmiştir. Spor İstanbul personellerinin medeni durumları ve cinsiyetleri ile mutluluk ve sosyalleşme düzeyleri arasındaki farklılığa ilişkin Mann Whitney-U testi uygulanmış, eğitim durumları ve yaş grupları ile sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri arasındaki farklılığa ilişkin Kruskal Wallis testi ile sonuçlar elde edilmiştir. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir. Sosyo kültürel değişkenler ile sosyalleşme ve mutluluk düzeyi arasındaki farklılık ve ilişkiye yönelik nonparametrik testi

kullanılmıştır. Sonuç olarak bulgulardan elde edilen verilere göre sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri arasında cinsiyet, yaş, eğitim faktörlerinde ($p>0,05$) anlamlı farklılık bulunmazken, medeni durum faktöründe ise; ($p=0,05$) anlamlı farklılık bulunmuştur. Sosyalleşme ve mutluluk düzeyleri her iki faktörün doğru orantıda olduğu saptanırken, göz önünde bulundurulan demografik özellikler ile oluşturulan istatistik analizler ile personellerin medeni durumlarındaki farklılık sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinde etkilidir. Personelin mutluluklarının yüksek olması sosyalleşmeyi büyük oranda etkileyip arttırdığı söylenebilir. Mutluluk ve sosyalleşme düzeyleri arasında pozitif yönde kuvvetli bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme, Mutluluk, Sosyalleşme Ölçeği

ОБРАЗ КАЗАХСТАНА В МЕМУАРАХ У. ЛЮБОВИЧ «РАССКАЖУ ВАМ О КАЗАХСТАНЕ»

Ольга Быкова

кандидат наук с социальных коммуникаций Киевский университет имени Бориса
Гринченко, Украина

Творчество Ульяны Любович (настоящая фамилия – Старосольская) – журналистки, писательницы, редактора до сих пор остается малоизвестной широкой общественности. Дочь известного деятеля Украинской социал-демократической партии, профессора права, автора книги «Теория нации» Владимира Старосольского и пианистки и писательницы Дарьи Шухевич, родилась во Львове, училась в гимназии Украинского педагогического общества «Родная школа», музыкальном институте имени Н. Лысенко, изучала в Познанском торговом университете экономику и журналистику. После окончания учебы работала во Львове в редакции журнала «Нова хата» и в редакции «Хозяйственно-кооперативного журнала», вместе с братом редактировала журнал нелегального Пласта «На слиди». С приходом советской власти на территорию Западной Украины семья была репрессирована – отца в декабре 1939 года арестовали и приговорили к 10 годам заключения, а 13 апреля 1940 года Ульяну с братом и матерью сослали в Казахстан. Воспоминания о ссылке и жизни в Казахстане легли в основу ее книги «Расскажу вам о Казахстане», которая впервые была опубликована в 1969 году в канадском издательстве «Новый шлях».

Мемуары У. Любович «Расскажу вам о Казахстане» содержат интересные факты и наблюдения, помогают воссоздать правдивую картину событий. Путешествие в Казахстан, «страну морозов и буранов», как писала автор, начинается с вагона-теплушки, что стал символом массового выселения граждан Западной Украины после оккупации советскими войсками в сентябре 1939 года.

Человеческое чувство, что его никогда не теряет У. Любович, позволяет ей видеть и красоту казахских пейзажей, и чувствовать трогательную привязанность к людям, что делает воспоминания глубоко гуманными. В ее мемуарах многочисленные свидетельства солидарности и интернациональной помощи: казахов, бурят, узбеков, немцев, чеченцев. С искренней симпатией автор описывает местных жителей – представителей «свободного и гордого казахского народа».

В своих воспоминаниях У. Любович живописует быт, традиции, обычаи казахов. Она стремится отметить экзотическую неповторимость Казахстана, воссоздать его историю, этнографию как можно полнее. Журналистку привлекает все аутентичное, необычное, от природной среды Казахстана до ментальности, культуры его жителей.

Ее мемуары художественны, богаты яркими образами и красочными эпизодами.

В Казахстане У. Любович прожила 6 лет – 1946 г. во время репатриации бывших граждан Польши, друзья-поляки помогли Ульяне переехать из Казахстана в Польшу. А в 1967 году по приглашению старшего брата, который жил с семьей в Вашингтоне, она переехала в США, где и прожила до конца своей жизни.

Ключевые слова: мемуары; Ульяна Любович; депортация, Казахстан.

KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA (KPSS) GİRECEK BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UMUTSUZLUK VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tolga Kaan BAHADIR

Kocaeli Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-8742-9974>

ÖZET

Bu araştırma Kamu personeli seçme sınavına(KPSS) girecek beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümündeki öğrencilerin umutsuzluk ile sürekli kaygı düzeylerini bazı değişkenler açısından incelenmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın denek grubunu Kocaeli üniversitesi spor bilimleri fakültesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü 4.sınıf ve üzerinde öğrenim gören Kamu personeli seçme sınavına(KPSS) girecek 63'ü bayan(22,38 yaş), 53'ü erkek(23,96 yaş) toplamda 116 öğrenci(23,10 yaş) oluşturmaktadır. Bu çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında, araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu", Spielberger ve arkadaşları (1964) tarafından geliştirilen "Sürekli Kaygı Ölçeği" ve Beck ve arkadaşları (1974) tarafından geliştirilen "Beck Umutsuzluk Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizi öncesinde verilere normallik testi uygulanarak non-parametrik testler yapılmasına karar verilmiştir. Verilerin analiz kısmında ise tanımlayıcı istatistikler frekans(n) ve yüzde(%) değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca çalışmada bağımsız değişkenler arasındaki farkı bulabilmek amacıyla Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis H testleri uygulanmıştır. Son olarak bağımlı değişkenler ile ilgili Spearman Korelasyon testi yapılmıştır. Araştırmanın anlam düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin umutsuzluk durumları ile bağımsız değişkenler arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bunun dışında cinsiyet ve ders çalışma saatleri ile sürekli kaygı durumları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Öğrencilerin sürekli kaygı, yaş ve umutsuzluk durumları arasında korelasyon sonuçlarına bakıldığında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Son olarak çalışmaya katılan deneklerin düşük sürekli kaygı ve hafif umutsuzluk düzeylerine sahip oldukları gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Umutsuzluk, Öğrenci, Üniversite

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU TANILI ÇOCUKLAR İÇİN GELİŞTİRİLEN ZİHİN OKUMA BECERİLERİ ÖĞRETİMİ PROGRAMININ ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ

Öz. Eğt.Uzm. Psikolog Ebru UYLAŞ

Çağdaş Işık Öz. Eğt. Merk.

0000-0002-2891-7211

Doç. Dr. Alev GİRLİ

Dokuz Eylül Üniversitesi

0000-0002-4146-3103

ÖZET

Otistik spektrum bozukluğu (OSB), hayat boyu süren, sosyal etkileşim ve iletişim sorunları, sınırlı ilgi alanları ve yinelenen davranışlarla kendini gösteren bozukluktur.(American Psychiatric Association (APA) DSM-V Ruhsal Bozukluklar El Kitabı, 2013). Otizmlili bireylerin sosyal ve iletişim becerilerinde gözlenen yetersizlik ve farklılıkları açıklayan kuramlardan biri zihin kuramıdır.

Zihin Kuramı yeteneklerinin gelişmesinde çocuğun yaşadığı ortamdaki sosyal deneyimleri, oyun ortamları, iletişimin niteliği ve niceliği çocuğun zihinsel süreçleri öğrenmesine ve zihin kuramı yeteneklerinin gelişmesine neden olur.Tüm bu yeteneklerin, gelişmesi 3-4 yaşlarında birinci derece yanlış inanç ile başlar, ikinci derece yanlış inanç, metafor, imayı anlama (ironi) algısını kavrama ve son olarak da 9-11 yaşlarında gaf yapma (faux pas) kavramı ile zihin kuramı gelişimi tamamlanır. (Baron Cohen,1995;Perner, 1999;).

Zihin Kuramı Bozuklukları ilk olarak Baron-Cohen tarafından otizm ve diğer yaygın gelişimsel bozukluklarda tanımlanmıştır (Baron-Cohen, Leslie & Frith, 1985). Otizmi olan çocuklarda başkalarının duygularını anlayamama, empati yapamama, başkalarının beklenti ve hareketlerini, düşünce ve niyetlerini tahmin edememe, hatta sır saklamayı becerememe gibi sorunların Zihin Kuramı bozukluklarıyla yakından ilişkili olduğunu bildirmiştir (Frith, 2004). Yapılan benzer çalışmalarda da, sosyal iletişim problemi olan çocuklarda zihin kuramı yeteneklerinin normal gelişim gösteren çocuklara göre belirgin ölçüde geri kaldığı ortaya konmuştur (Yücel, 2008).

Bu araştırmanın amacı, “ Zihin Okuma Becerileri Öğretim Programı”nın Otizm Spektrum Bozukluğu tanı grubundaki çocukların birinci düzey zihin okuma becerileri üzerinde etkililiğinin incelenmesidir.

Araştırmada, tek denekli araştırma modellerinden yoklama evreli davranışlar arası çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Çalışma Otistik spektrum bozukluğu (OSB) tanısı almış 3-5 yaş grubu 3 çocukla gerçekleştirilmiştir. Uygulanan eğitim programının etkililiği “Smarties”, “Görünüm geçerlik” ve “Perspektif Algısı” testlerinin ön ve son test puanları ile incelenmiştir. “Görünüm geçerlik”, “perpektif alma” ve “beklenmedik içerik” becerilerinin öğretimini gerçekleştirmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan her beceri alanı için beş farklı materyal toplam 15 ayrı çalışma düzenlenmiştir. Araştırma bulguları, uygulanan eğitim programının etkili olduğunu göstermiştir. Birinci denek Ali eğitimi 26 oturum, ikinci denek Ahmet eğitimi 24 oturum, üçüncü denek Murat eğitimi 20 oturum sonunda hedeflenen becerileri kazanmıştır. Tüm deneklerin eğitim sonlandırıldıktan 5, 10 ve 15 gün sonra yapılan izleme oturumlarında öğrenilen becerileri koruduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: zihin kuramı, zihin okuma, Otizm Spektrum Bozukluğu

LEGAL CHALLENGES FACED BY THE WOMAN: INDIAN PERSPECTIVE**Mumtaj, Research scholar,**

(Indian), Panjab University, Chandigarh

Dr.Ritu Salaria, Assistant Professor (Indian)

Department of Law P.U. Swami Sarvandand Regional Center, Hoshiyarpur , Punjab

ABSTRACT

Women are the active agents of bringing change in the society. In India, women represent half of the population. Terms like empowerment of women, feminism have been used in order to provide them their basic rights, what is their right and also practicing their rights without connoting concurrently to the other genders. Gender deprivation is the violation of basic human rights of an individual irrespective of being a man or a woman. The impasse is created in several ways in our country be it in form of social restriction, stereotype thinking, patriarchal upbringing, misogynistic approach, women herself (considering her to be the second gender). The question arises that what are the factors that have contributed to depriving women of 21st century from realising their rights. Why do they still need to suffer in the name of gender at every place? Is a woman of 21st century a free thinking woman?

Keywords: *Legal challenges, women rights, criminal offence,*

GİRNE
17-18 EKİM 2020

PRINCIPLES OF A SUCCESSFUL SOCIAL LIFE, IN THE LIGHT OF ISLAMIC TEACHINGS

Muhammmad Suleman Nasir

PhD Scholar, Department of Islamic Studies and Arabic, Gomal University, Pakistan

ABSTRACT

Society means a group of people who are living together. People need society from birth to death. Without a collective life, man's deeds, intentions, and habits have no value. Islamic society is the name of a balanced and moderate life in which human intellect, customs, and social etiquette are determined in the light of divine revelation. This system is so comprehensive and all-encompassing that it covers all aspects and activities of life. Islam is a comprehensive, universal, complete code of conduct and ideal way of life. It not only recognizes the collectiveness of human interaction. Rather, it helps in the development of the community and gives it natural principles that strengthen the community and provides good foundations for it and eliminates the factors that spoil it or make it limited and useless. The Principles of a successful social life in Islamic society seem to reflect the Islamic code of conduct and human nature. Islamism the only religion that advocates goodness and guarantees well-being. Islam gives us self-sacrifice, generosity, trust and honesty, service to the people, justice and fairness, forgiveness and kindness, good society and economy, good deeds, mutual unity, harmony, and brotherhood. Only by practicing the pure thoughts, beliefs and unparalleled ideas of the religion of Islam, can a person live a prosperous life and he can feel real peace and lasting contentment in the moments of his life. A descriptive and analytical research methodology will be used in this study. It is concluded that for a prosperous social life it is necessary to abide by the injunction of Islamic principles, which provides a sound foundation for a successful social life here in the world and hereafter.

Keywords: society, Islamic principles, peace and security, sanctity of human life, human equality

17-18 EKİM 2020

**TƏKRARLAR BƏDİİ ƏDƏBİYYAT
NÜMÜNƏLƏRİNDƏ FORMAL BAĞLILIĞIN İFADƏSİ KİMİ
(FRANSIZ VƏ AZƏRBAYCAN DİLLƏRİNİN MATERIALLARI ƏSASINDA)**

İnci HƏŞİMOVA

Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi
incializade@gmail.com

XÜLASƏ

Mətn dilçiliyinin güclü inkişafı nəticəsində son illər ərzində dilçilik tədqiqatlarının tamhüquqlu obyektinə çevrilmiş mətnə müraciət dil vahidlərinin məzmun tərəfinin öyrənilməsi üçün geniş imkanlar açmışdır. Keçən əsrin 80-ci illərində mətnin lingvistik nöqtəyi-nəzərdən struktur təhlili onun bir neçə, nisbətən az saylı cümlələri və yaxud məna münasibətlərilə birləşmiş başqa komponentləri arasındakı əlaqələri öyrənməklə məhdudlaşmışdır. Lakin, mətni adekvat şəkildə başa düşmək üçün onun hüdudları kənarına çıxan cümlələrarası əlaqəni izləmək zəruridir. Qeyd etmək lazımdır ki, mətndaxili əlaqələndirici elementlər məhz formal olaraq görünən vasitələr adlandırılır və onların semantik münasibətlər ilə birgə funksiyası mətn komponentləri arasında əlaqənin izahı üçün zəruri şərtə çevrilir. Dilçilik sahəsinin diqqət mərkəzində olan və daha çox araşdırılan məsələlərdən biri də mətnin komponentləri arasında formal-qrammatik əlaqə, formal-semantik bağlılığı özündə birləşdirən koheziv kateqoriyasıdır. Diskursun formalaşmasında iştirak edən kohezivanın növlərindən biri kimi təkrarlar mətnin strukturunun formalaşmasında həlledici rol oynayır. Belə ki, bu məqalədə nəzərdən keçirəcəyimiz təkrarlar əsas mətndaxili əlaqələndirici vasitələrdən biri olaraq mətnin formalaşmasını təmin etməklə yanaşı, mətnin elementlərini bir-birinə bağlayaraq mənanın açılması üçün də zəmin yaradır.

Mətnin yaranmasında formal əlaqə vasitələri kimi, əsasən, fonetik, morfoloji, leksik və sintaktik təkrarlar, leksik-qrammatik vasitələr və deytik elementlər iştirak edə bilər. Fonetik təkrarlara alliterasiya, assonans kimi bədii üslubi üsullar daxildir. Alliterasiya və assonans öz-özlüyündə səs təkrarı yaradaraq mətndə bədii effektivliyin daha da artmasına xidmət edir. Morfoloji təkrarlara cins, zaman, hal kateqoriyası əlamətlərinin təkrarı daxildir. Leksik təkrarlar sözlərin tam, natamam, yəni müxtəlif qrammatik formalarda olan təkrarı və sıfır təkrarıdır. Sintaktik təkrarlara söz sırasının tam və natamam təkrarı, xiazm və s. aid edilir. Leksik-qrammatik vasitələrə bağlayıcıları, önsözləri, determinantları misal göstərmək olar. Deytik elementlər dedikdə isə müxtəlif tipli əvəzliliklər, artıklar və s. nəzərdə tutulur.

Açar sözlər: Təkrarlar, mətn, fonetik təkrarlar, sintaktik təkrarlar, leksik təkrarlar, deytik elementlər